БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 131 (8351) | 1957 оной июниин 5, среда | Сэн 20 мүнгэн

Зунай бэлшээри зүбөөр эмхидхэхэ

Орон доторнай абтадаг мяха, тоһо, һүнэй хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Америкын Холбоото Штадуудые ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ гэһэн зорилгые манай республикын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд һайшаан, энээниие бэелүүлхэ арга боломжоёо хаража үзэжэ байна. Иигэжэ хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ шухала экономическа зорилго табигдаад байна гээшэ. Энэ зорилго бодотоор бэелүүлхын тулада нютагуудтахи партийна, советскэ органууд эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулха болоно. Түбхын түрүүн малай тоо толгой олошоруулхатаяа хамта ашаг шэмыень ехээр дээшэлүүлхэ хэрэгтэй. Энэ асуудал шиидхэхын тулада малда үбһэ тэжээл элбэг ехээр бэлдэдэг болохо, малайнгаа харууһа һайжаруулха ушартай болоно.

Мүнөө баян дэлгэр зунай һайн саг ерэбэ. Адуу мал хүхэ ногоон зүлгэ дээрэ гаранхай бэлшэжэ ябана. Имагтал зунай сагта һүн ехээр һаагдадаг, мал һайса таргалдаг байна бшуу. Зүгөөр эдэ бүгэдэ хуу өөрөө зүндөө бүтэдэг бэшэ, харин малшадай шадабари, оролдолгоһоо болодог байна. Тиимэһээ малай зунай харууһа эмхидхэхэ гээшэ айхабтар шухала асуудал мүн. Мүнөө үедэ колхозууд болон совхозуудай адуу мал зунай бэлшээридэ гаража байна. Энэ хүдэлмэриие һайнаар эмхидхэхын тулада колхозуудай правленинүүд, совхозуудай директорнүүд зохихо хэмжээ абаха ёһотой. Түрүү малшад, хонишод имагтал зунай сагта малаа һайнаар хараһанай ашаар ашаг шэмэ ехээр абадаг байна. Жэшээнь, Түнхэнэй аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой үхэршэн Попов үнеэдые адуулха арга оньһо һайса мэдэхэ болоһон хүн. Энэ үхэршэн үнеэдэй үдэр бүриин һаам хаража байдаг. Сэлэнгын аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой бэлшээн таргалуулха мал харадаг нүхэр Тугутовай малаа һайнаар хараһанайнь ашаар апрель соо үхэр бүхэнэйнь шэгнүүр 980 граммаар нэмэһэн байгаа. Мүнөө энэ үхэршэн малаа зунай бэлшээридэ үглөө мүнөөгүй гаргахань. Яруунын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой хонишон нүхэр Цыжиповагай нэгэшье хурьга гарзалуулангүй түлнүүдээ абажа байһаниинь имагтал һайн харууһанай аша үрэ ха юм. Прибайкальска аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермын дүй дүршэл ехэтэй болоһон үхэршэн бэлшээреэ хэдэн газар болгожо хубаагаад, ээлжэлүүлжэ байгаад үнеэдээ адуулдаг заншалтай. Энээнэй ашаар үнеэдынь һү ехээр үгэдэг. Эдэ малшад зун, намарай үедэ малаа һайнаар адуулжа, хүшэ абхуулдаг байна.

Зундаа малай адуулга эмхидхэхын, зунай бэлшээри зүбөөр хэрэглэхын тулада колхозуудай правленинүүд тусгаар хэмжээ хараалжа бэелүүлхэ уялгатай. Энээн соогоо бэлшээри хэрэглэхэ түсэб хараалхаһаа гадна, малшадай байра байдал тухай бодомжололсохо хэрэгтэй. Мүн зунай нара бороонһоо малай бэеэ халхалха һарабша бариха гэхэ мэтын бэлэдхэлэй хүдэлмэриие дары хэжэ дүүргэхэ шухала. Эдэ бүхы бэлэдхэлэй хүдэлмэриие Баргажанай, Түнхэнэй аймагуудай зарим колхозууд шэнгеэр унжагайруулжа болохогүй. Уланай, Читканай, Баянголой (Баргажан) колхозууд мүнөө болотор үшөө юушье хээгүй байһаар. Мүн үнгэрэгшэ жэлдэ Түнхэнэй аймагай зарим колхозууд малаа холын бэлшээридэ гаргахыень гаргаад, малшадтаа ямаршье һаналаа табидаггүй байдаг һэн. Эдэ бүхы дутагдалые усадхажа, малай зунай бэлшээриие һайнаар эмхидхэхын тулада ехэ оролдолго гаргаха хэрэгтэй.

Малай зунай байрые һэльбэжэ, мүнөө хаа хаанагүй малые зуһаландань гаргахаар болоо. Хэдэхэн үдэр соо энэ хүдэлмэри дүүргэхэ хэрэгтэй. Колхозуудай правленинүүд, МТС-үүдэй директорнүүд таргалуулжа гүрэндэ тушааха гүүртэ, отарануудай малые һара бүри заатагүй шэгнүүлхэ ёһотой. Бэлшээриие хэдэн газар хубаагаад, тэндээ ээлжээгээр малаа адуулха хэрэгтэй гэжэ түрүү дүй дүршэл, зоотехническэ наука һургадаг байна. Энэ арга хаа хаанагүй дэлгэрүүлхын тулада зооветеринарна мэргэжэлтэд колхозуудта туһалха уялгатай. Энээнтэй хамта мүнөө жэлдэ колхозууд болон совхозууд ногоон конвейерэй тарилгын ногоо ехээр хэрэглэхэ байна. Энээниие малай адуулгатай тааруулан хэрэглэхэдэнь малшадта мэргэжэлтэд туһалалсаха ёһотой.

Колхозуудай правленинүүд, партийна организацинууд зунай сагта малшадай культурно-ажаһуудалай эрилтэ хангахын тулада зохихо хэмжээ абаха, илангаяа холын малшадта тусгаар анхаралаа табиха уялгатай. Нүүдэл агитбригада гү, али культбаза эмхидхэжэ, холын бэлшээридэ ябаһан малшадые хангажа байха хэрэгтэй.

Партиин ЦК, Советскэ правительство хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ хандаһан Бэшэг соогоо хони үсхэбэрилгэдэ тусгаар анхарал хандуулха гэжэ заана. Хонёор олон манай республикын колхозуудта энэ заабари тусгаар удхашанартай. Хонидойнгоо тоо толгойе түргэнөөр олошоруулхын тулада харууһыень һайжаруулха, зунай бэлшээри зүбөөр эмхидхэхэ шухала. Хонидой зунай адуулга һайнаар эмхидхэхэ хэрэгтэ хонин ажалай хүдэлмэрилэгшэд анхаралаа ехээр хандуулха уялгатай.

20 мянга шахуу хурьга түлжүүлээбди

Хонин ажалаа саашадань хүгжөөхэ, нооһо бүри ехээр хайшалжа абадаг болохо тухай КПСС-эй ЦК-й, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Бэшэг дотор бусад хонишодой дунда минии нэрын дурдагдаһандань би ехээр баярлааб. Энэ хадаа намда ехэ хуби зол гээшэ. Хонин малда 20 гаран жэл соо хүдэлмэрилжэ байнаб. Минии һамган СССР-эй Верховно Соведэй депутат Жамалкан намтай сугтаа ажалана. Эдэ жэлнүүдэй туршада манай бригада 20 мянга шахуу хурьга абажа түлжүүлһэн, 50 гаран тонна нарин нооһо хайшалһан байна. Энэ жэлдэ манай отарада 100 эхэ хонин бүриһөө 130 хурьган абтаа. Манай хониной бусад 15 отарынхид мүн лэ иимэ амжалта туйлаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ колхознай 26 мянган хонинһоо нооһо хайшалжа абаа һаа, мүнөө жэлдэ 30 мянган хониноо хайшалжа абахань. Минии отарада хонин бүриһөө дүрбэн килограмм хахад нарин нооһо абажа байнабди. Энэмнай үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ хахад килограммаар үлүү болоно.

Хонин ажал хүгжөөхэ бүхы арга боломжоёо үшөөл гүйсэд ашаглаагүйбди гэжэ дурсагдаһан бэшэг дотор зүб хэлэгдэнэ. Племенной хүдэлмэриие һайжаруулха, тэжээлэй базые бэхижүүлхэ, хонишодто ажалай бүри һайн эрхэ байдал байгуулха хэрэгтэй. Энэ хадаа хониной тоо толгойе олошоруулха, тэрээнһээ нооһо улам ехээр абадаг болохо арга боломжо олгохо байна.

Исембай Барлыкбаев,
Урджарска районой «Красные горные орлы» гэжэ колхозой хонишон.

Семипалатинск. (ТАСС).

Амгалан байдалай, ажал хүдэлмэриин һайндэр

1957 оной Бүхэсоюзна хүдөө ажахын болон промышленна выставкэнүүд нээгдэбэ

Июниин 2-ой амаралтын үдэр 1957 оной Бүхэсоюзна хүдөө ажахын болон промышленна выставкэнүүд баяр ёһололой оршон байдалда нээгдээ. Энэ баясхаланта событи заншалта ёһоной болонхой — хүдөө ажахын выставкэ дүрбэдэхи жэлээ, промышленна выставкэ хоёрдохи жэлээ нээгдэбэ. Фабрика, заводуудай, шахтануудай, конструкторска бюронуудай, колхоз, совхозуудай, машинно-тракторна станцинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй, хүдөө ажахын наукын түлөөлэгшэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй һүүлэй жэлдэ бүтээһэн зүйлнүүдэй эгээл эрхим һайнуудынь эдэ выставкэнүүдтэ табигдаа.

Томо томо павильонуудта, хоройлогдоогүй талмайнуудта тоогүй олон экспонадууд табяатай. Экспонат бүхэниинь зохёон байгуулха эршэтэ ажалай эли тодо дүн байхаһаа гадна, мүн советскэ хүнүүдэй түрүү дүй дүршэлые элирүүлэн харуулна, амгалан ажалдаа бүри ехэ илалта туйлахыень, манай орон дотор материальна баялиг элбэг ехээр бии болгохыень уряална.

Бүри эртэ үглөөнһөө эхилжэ, ВСХВ-гэй үргэн ехэ талмайнууд, аллей харгынууд олон мянган айлшадаар дүүрэшэбэ. Хаа хаанагүй гоё һайхан ногоон сэсэгүүд харагдана. Выставкэдэ орохо гол үүдэнэй хажуугаар бүхы союзна республикануудай тугууд намилзана. Айлшад ехэл хүхюунүүд. Тэдэнэй дунда Советскэ Союзай бүхы заха хизаарнуудһаа ерэһэн түрүүшын бүлэг экскурсантнууд харагдана. Тэдэнэй олониинь ВСХВ-дэ нэгэнтэ бэшэ хабаадалсаа байна гэжэ үбсүүн дээрэчь ялалзажа байгаа медальнуудыень хараад мэдэхээр. Олохон айлшад хилын саанаһаа — Албани, Чехословаки, Болгари, Польша, Румыни, Венгриһээ, Монголой Арадай Республикаһаа, Германска Демократическа Республикаһаа, мүн бусад оронуудһаа ерэнхэй. Тэрэшэлэн дипломатическа корпусой гэшүүд, хариин журналистнууд ерээ.

Үглөөнэй 10 часта нүхэд Н. А. Булганин, К. Е. Ворошилов, Л. М. Каганович, Г. М. Маленков, А. И. Микоян, В. М. Молотов, М. З. Сабуров, Н. С. Хрущев, Л. И. Брежнев, Н. М. Шверник, А. Б. Аристов выставкэдэ ерэбэ. Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын хүтэлбэрилэгшэд «РСФСР», «Узбекскэ ССР», «Хүнгэн промышленность», «Станок бүтээлгэ», «Хүбэн» гэжэ павильонуудые хараба. Парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдые СССР-эй Хүдөө ажахын министр нүхэр В. В. Мацкевич, Бүхэсоюзна хүдөө ажахын выставкын директор нүхэр Б. Н. Богданов, Бүхэсоюзна промышленна выставкын директор нүхэр В. Э. Новаковский гэгшэд үдэшөө.

«Хүнгэн промышленность» гэжэ павильониие хараха зуураа, нүхэр Н. С. Хрущев искусственна утаһаар хэһэн бүдые һонирхобо. Искусственна бүд нооһон бүдһөөшье ехэ илгаатай бэшэ ба нилээд химда байна гэжэ нүхэр Н. С. Хрущев хэлэбэ. Автомашинануудай дотор талын бүреэһые нооһон бүдөөр хэхээ болижо, искусственна бүдөөр хэдэг болохо байна гэжэ нүхэр Н. С. Хрущев тэмдэглэбэ. Эдэ гоё бүдүүдээр, мүн скатерть, ковёр мэтын арадай хэрэглэмжын элдэб зүйлнүүдые нэхэхэ байгаа гэбэ.

Станок бүтээлгын павильондо парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэд томо ехэ прессүүдые, металл болбосоруулдаг элдэб станогуудые хараба.

Үдэрэй 12 часта колхозуудай талмай дээрэ олон мянган хүн сугларба. Парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэд, промышленность болон хүдөө ажахын солото хүнүүд, арадай демократиин оронуудай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй делегацинуудай гэшүүд гол павильоной гранит шулуун трибунада гараба. ВСХВ-гэй выставкын главна комитедэй түрүүлэгшэ, СССР-эй Хүдөө ажахын министр В. В. Мацкевич 1957 оной хүдөө ажахын ба промышленна выставкэнүүдэй хүдэлмэрилжэ эхилһэндэ зорюулагдаһан митинг нээбэ.

Эгээн түрүүн ВСХВ-гэй директор Б. Н. Богдановта үгэ үгтэбэ. Эрхим колхозуудай, совхозууд болон МТС-үүдэй, хүдөө ажахын түрүүшүүлэй, эмхидхэлшэдэй дүй дүршэлые, мүн научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудай туйлалтануудые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ угаа шухала зорилго ВСХВ-гэй урда парти, правительствомнай табяа гэжэ нүхэр Богданов хэлэнэ. Энэ зорилго бэелүүлэн, ВСХВ болбол совет арадай дунда, мүн хилын саанашье айхабтар хүндэтэй болоо. Үнгэрэгшэ жэлнүүдтэ энэ выставкые 23 миллион хүн, тэдэнэй тоодо миллион үлүүтэй экскурсантнууд, тэрэшэлэн хилын саанахи 50 гара мянган айлшад ба туристнууд ерэжэ хараһан байна.

Энэ выставкэ хадаа мяха, тоһо, һүнэй хүн бүхэндэ хүртэсын талаар США-е ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ тушаа КПСС-эй ЦК-гэй табиһан зорилгые шиидхэхэ хэрэгтэнь хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ туһалха ёһотой гэжэ нүхэр Богданов онсолон тэмдэглээ.

Бүхэсоюзна промышленна выставкын директор В. Э. Новаковский үгэ хэлэхэдээ, манай индустриальна Совет гүрэн мүнөө сагай ямаршье орёо оньһон машина бүтээжэ шадаха юм гэжэ тэмдэглэбэ. Энэ шадабариинь выставкын экспонадууд гэршэлэн харуулна. Социалистическэ промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд үнгэрөөшэ жэлдэ 1000 гаран шэнэ түхэлэй машина бүтээгээ, технологическа олохон шэнэ шэнэ хүдэлмэри шудалаа. Манай эрдэмтэд хэдэ хэдэн шэнэ асуудалнуудые шиидхээ. Эдэ бүгэдын олонхинь мүнөө жэлэй выставкэдэ табигдаба. Эндэ 50 мянга үлүүтэй элдэб янзын экспонадууд харуулагдана. Промышленность болон барилга хүтэлбэрилгые шэнэдхэлгэтэй дашарамдуулан выставкын урда шэнэ, шухала зорилго — оронойнгоо экономическа районуудай промышленна предприятинуудай, научна эмхи зургаануудай түрүү дүй дүршэлые согсолон шудалха ба тэрэниие ажахынгаа бүхы һалбаринуудта нэбтэрүүлхэдэ туһалха зорилго табигдана гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэнэ.

Трибуна дээрэ Тамбовско областиин Мичуринска районой «Коминтернын» нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, агроном Е. И. Андреева гараба. Энэ колхоз хүдөө ажахын 100 гектар газар бүхэндэ 170 центнер мяха абаха уялга даажа абаа. Хүдөө ажахыгаа һайнаар эмхидхэдэг энэ түрүүлэгшэ өөрынгөө артелиин олон һалбарита ажахы тухай, абаһан уялгануудаа колхознигуудай хайшан гэжэ дүүргэжэ байһан тухай хөөрэнэ.

Московско областиин Красногорско районой «Луч» колхозой түрүүлэгшэ, Социалистическэ Ажалай Герой Т. С. Пряхинда үгэ үгтэбэ. Нүхэр Пряхин мүн лэ артельнэ ажахынгаа хүгжэжэ, колхознигуудаингаа шэн зоригтойгоор ажаллажа байһан тухай хөөрэнэ. Мяха, һү, тоһоной хүн бүхэндэ хүртэсын талаар США-е ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ тушаа Коммунистическэ партиингаа табиһан зорилгые бүхы оронойнмнай ажалшад халуунаар дэмжээ. Агууехэ Октябриин 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ мүрысөө дэлгэрүүлһэн манай колхозой гэшүүд бүри мүнөө жэлдэ хүдөө ажахын газарай 100 гектар бүридэ 890 центнер һү, 72 центнер мяха абахын түлөө тэмсэжэ байна гэжэ нүхэр Пряхин мэдүүлбэ.

Украинска ССР-эй Сумской областиин Лебединскэ районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Социалистическэ Ажалай Герой М. Х. Савченкода үгэ үгтэбэ.

— Мүнөөдэр манай Эхэ ороной хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй гайхамшагта һайндэр мүн. Арадай агууехэ һургуули бологшо Бүхэсоюзна хүдөө ажахын выставкын үүдэн 4-дэхеэ нээгдэбэ. Выставкын павильонуудта 40 жэл соо социалистическэ хүдөө ажахымнай туйлаһан амжалтанууд харуулагдана,— гэжэ энэ суута һаалишан хөөрэнэ.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь нүхэр Н. С. Хрущевой хэлэһэн үгые митингдэ хабаадагшад халуунаар угтаба. Нүхэр Н. С. Хрущевой хэлэһэн үгые тэдэнэр ехэ анхаралтайгаар шагнаһан байна.

Митинг дүүрэжэ, айлшад промышленна болон хүдөө ажахын павильонууд тээшэ ошоно.

Мүнөө жэл ВСХВ-дэ 400 мянга шахуу хүн хабаадаха байна. Тэдэнэй эрхим һайнуудайнь хүдэлмэриин үрые павильонуудай тоо томшоггүй олон табсангууд дээрэ харахада болоно. Тус тус ажахынууд болон түрүүшүүлһээ гадна, мүн бүхэли хизаарнууд ба областьнууд, 7 союзна республика выставкэдэ хабаадалсаха эрхэтэй болоо. Тэдэнэй дунда талха таряа манда ехээр үгэдэг шэнэ газартай — Казахстан оролсоно.

Республика бүхэн өөрынгөө баялигаар, өөрынгөө хүгжэлтөөр баясуулна.

— Украинын колхозууд болон совхозуудай туйлаһан амжалтануул сэдьхэл зүрхэ баясуулна,— гэжэ Москвагай һургуулиин нэгэ багша бэшэнэ.

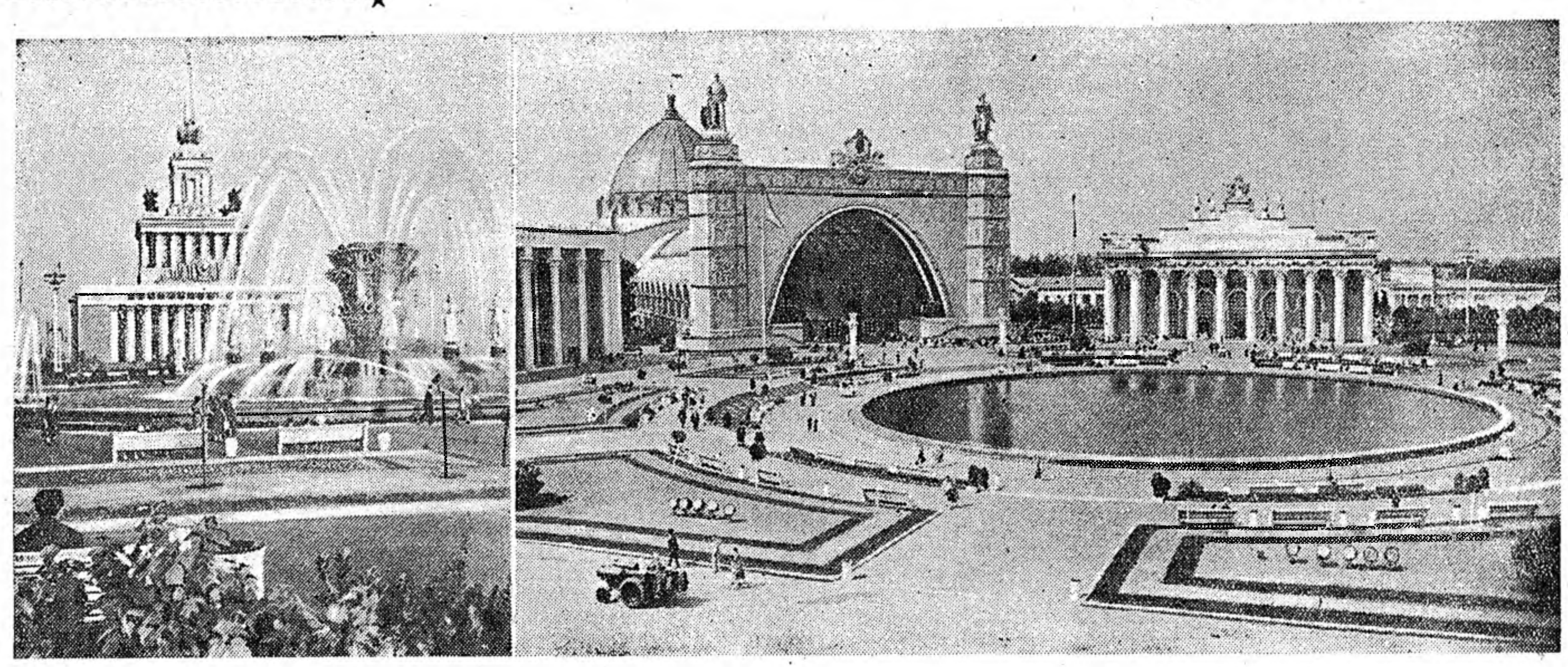
Промышленна выставкын павильонуудые олон хүн ерэжэ харана. Тэрэ выставкэ манай социалистическэ гүрэнэй индустриальна хүсэ шадалые, тэрэнэй ажахын үндэһэ һуурии харуулна. 204 мянган киловатт хүсэтэй, дэлхэй дээрэхи эгээн томо Братска ГЭС-эй хэб тэндэ табяатай. Мүн түрүүшын хэдэн зуун машинанууд, станогууд, приборнууд харуулагдана. Тэдэнэй дунда шарижуулагдаһан тракторнууд, автоматическа поточно дизельнүүд, асари ехэ прессүүд, мүн бусад олон механизмууд бии.

Нилээд ехэ амжалта туйлаһан хүнгэн промышленность мүн лэ үргэнөөр харуулагдана.

Совет засагай 40 жэл соо социалистическэ промышленностиин туйлаһан амжалта, партиин XX съездын Директивэнүүдэй ёһоор промышленностиимнай саашадаа хүгжэхэ зам тусгаар стенднүүдтэ харуулагдана.

1957 оной хүдөө ажахын болон промышленна выставкэнүүдэй нээгдэһэн ябадал советскэ хүнүүдэй амгалан ажалай һайндэр болоно.

(ТАСС).

МОСКВА. Бүхэсоюзна хүдөө ажахын болон промышленна выставка. ТАСС-эй фотохроника.

Татарай искусство болон литературын декада

Москвада болоһон татарай искусство, литературын декадые — эдэ һайхан 10 үдэрнүүдые москвагайхид мартахагүй. Татар арадай түлөөлэгшэд өөһэдынгөө түрэлхи һайхан, уран гоё искусствые харуулба. Декадын һүүлшын үдэр — июниин 2-то М. Джалилиин нэрэмжэтэ татарай оперо, балетэй театрта москвагайхид Н. Жигановай «Джалиль» гэһэн оперо хараба. Түгэсхэлдэнь Г. Камалай нэрэмжэтэ академическэ татар театр Н. Исанбедэй «Хужа Насретдин» гэһэн комеди харуулаа.

Мензелинскэ колхозно-совхозно театр М. Файзиин «Галиябану» гэһэн драма харуулаа. Казаниин драматическа, В. И. Качаловай нэрэмжэтэ ехэ театр декадынгаа программые М. Горькиин «Үбгэн» гэһэн зүжэгөөр дүүргэв.

Декадын үедэ Татар республикын театрнууд столицын зониие 19 зүжэгтэй танилсуулаа. Тэндэ харуулагдаһан зүжэгүүдэй олонхиинь татар драматургнууд ба композиторнууд зохёон бэшэһэн байха юм. Театрнуудай сценэ дээрэ драматическа ба дуунай искусствын ехэ ехэ түлөөлэгшэд: Х. Абжалилов, Х. Уразнков, Ф. Ильская, Г. Камская, Г. Булатова, Х. Салимжанов (Татарай академическэ театр), М. Рахманкулова, М. Булатова, Ф. Насретдинов, Н. Даутов ба залуу дуушад И. Ишбуляков, Ф. Тимирова, А. Аббасов (Татарай оперо, балетэй театр), Н. Якушенко, Е. Жилина, Н. Провоторов, В. Павлова, И. Загорский болон бусад (Казаниин ород драматическа театр) зүжэг табиба.

Москвагайхид концертнэ залнууд соо татарай композиторнуудай: Н. Жигановай, Х. Валиуллинай, А. Валиуллинай, М. Музафаровай, Дж. Файзиин симфоническа, камерна хүгжэм дуунуудые шагнаба.

Декадын үедэ олон мянган москвичууд хатар, дуунай татар ансамблиин, Тукайн нэрэмжэтэ Татарай гүрэнэй филармониин солистнуудай, мүн татарай нефтьшэдэй хатар, дуунай залуу ансамблиин, тэрэшэлэн республикын город, тосхонуудай уранһайханай самодеятельностьдэ хабаадагшадай концертнүүдтэ байлсаба.

Татарай эрдэм бэлигтэ хүбүүд, басагад Москвагай предприятинуудай: Лихачевой нэрэмжэтэ заводой, электролампова заводой, «Парижай коммуна» фабрикын, «Красная роза» комбинадай ажалшадтай, тэрэшэлэн Москва шадарай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэй, колхознигуудтай уулзаба. Эдэ уулзалгануудынь арадуудай хани барисаае эли тодоор гэршэлэн харуулаа.

Татарай номой болон зураглан харуулдаг искусствын выставкэнүүд олохон москвичуудые һонирхуулба.

Столицын искусствын түлөөлэгшэд Татарска АССР-эй литераторнуудай зохёолнуудые, театральна коллективүүдэй зүжэгүүдые зүбшэн хэлсээ.

Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын бэелүүлдэг ленинскэ национальна политикын ашаар энэ автономно республикын ажалшадай соёл культураа ехээр хүгжөөһыень тус декада гэршэлэн харуулба.

(ТАСС).

Түгэсхэлэй заняти

Заиграйн аймсоведэй гүйсэдкомой милициин таһагай дэргэдэ КПСС-эй түүхэ шудалдаг кружогой түгэсхэлэй заняти май һарын һүүл багаар болоо.

Кружогой һропагандист Б. М. Дмитриев гол болгон хэлсэгдэхэ асуудалнуудые нэрлэбэ. Партиин XV съезд тухай хөөрэхэ һанаатай хүнүүд олон байгаа. Нүхэр Кушеевтэ үгэ үгтэбэ.

—Съезд дээрэ партиин ЦК-гэй тоосоото элидхэл шагнагдаһан юм. Ороноо индустриальна болгохо хэрэгтэ совет арадай түйлаһан амжалтанууд, мүн худөө ажахын хүгжэлтэ тухай хэлэгдэһэн байна. Жэжэхэн үмсын ажахынуудые нэгэдхэхэ, томо ажахынуудые эмхидхэхэ асуудал тиихэдэ табигдаа һэн. Колхоз, совхоз эмхидхэхэ гү һаа, гэхэдэнги худөө ажахын хүгжэхэ шадахагүйнь эли байгаа. Коллективизаци үргэнөөр эхилхэ гэһэн шиидхэбэри съезд дээрэ баталан абтаа бэлэй,—гэбэ.

Нүхэр Кушеевэй хэлэжэ дүүргэхэдэнь, нүхэр Давыдов үргэлжэлүүлбэ:

—Манай ороной үмэнэ хоёр зам байгаа. Нэгэн гэбэл худөө ажахыгаа хуушаарнь орхихо, тиигээ һаа—капитализмда гэдэргээ бусаха; нэгэн гэбэл ажахыгаа хамтын хүсөөр эрхилдэг болохо, социализм байгуулха, XV съезд хоёрдохи замаар дабшаха гэжэ шиидхэһэн байха юм.

Нүхэд Калеев, Мамкин тус асуудалаар нэмэжэ хэлээ.

Кружогойхидой хэлэһэнэй һүүлээр пропагандист нүхэр Дмитриев зүбшэн хэлсэгдэжэ байгаа асуудалай зарим шухала талануудые тододхон тайлбарилһан байна.

Хөөрэлдөөнэй хоёрдохи асуудалынь СССР-эй 1936 оной Конституцида зорюулагдаа. 1924 онһоо 1936 он болотор ороной экономикодо, политическэ ажабайдалда болоһон хубилалтанууд, шэнэ Конституциин онсо илгаанууд, удхашанар тухай кружогойхид хөөрэжэ эхилээ.

Нүхэр Каратуев түрүүлэн үгэ абаба. Дурсагдаһан үе соо промышленность ба худөө ажахыда, орон соохи ангинуудай байдалда ехэ хубилалтанууд болоо. Ороной промышленностиие хүгжөөһэнэй үндэһөөр худөө ажахын коллективизаци бэелүүлэгдэ. Ажалшан арадые мүлжэхэ ангинууд үгы хэгдэжэ, нягта хани барисаатай хоёр анги—худэлмэришэд болон таряашад үлэһэн байна. Хоёр ангиин дундаһаа манай ажалша интеллигенци дэбжэжэ гараа.

Конституциин онсо илгаанууд тухайда нүхэд Очиров, Злобин болон Бадуев хөөрэбэ. «Шэнэ Конституциин удхашанар» гэһэн асуудалда нүхэд Третьяков, Мамкин гэгшэд тодорхой харюу үгөө.

Тус кружогой жэлэй туршада таһалгаряагүй, теоретическэ талаараа һайнаар үнгэргэгдэдэг, мүн коммунистнуудай эдэбхитэйгээр хандадаг байһые һүүлэй заняти элеэр гэршэлэн харуулаа. Гэбэшье, тус заняти мүнөөнэй ажабайдалтай, худөө ажахыда манай партиин бэелүүлжэ байһан хэмжээ-ябуулгатай холбоо багатайгаар үнгэргэгдөө гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Нүхэр Дмитриев, партийна эхин организациин секретарь нүхэр Радлаев жэлэй туршада кружогойхидой оролдолго гарган һайнаар һураһые тэмдэглэбэ. Тэдэнэй дунда нүхэд Шойсоронов, Мамкин, Кушеев, Воротнев, Калеев гэгшэд нэрлэгдэбэ. Мүн занятидаа эдэбхигүйгөөр хандадаг байһан хүнүүд: нүхэд Гришин, Бадуев, Егоров болон Мельников гэгшэд тухай хэлэгдээ.

М. Сосов.

Агууехэ Октябриин 40 ойн хундэлэлдэ

Май һарын түсэб үлүүлэн дүүргэгдэбэ

Улан-Удын модоной заводой худэлмэришэд, инженерно-техническэ худэлмэрилэгшэд болон албахаагшад май һарынгаа даалгабарые болзорһоонь урид дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 400 мянган түхэригэй продукци гаргаба. Энэ һарада мүн продукциин өөрһэнь үные 3,5 процентээр химдаруулан, 600 мянган түхэригэй алмалта хээ. Жэлэй эхинһээ хойшо, нёдондо жэлэй энэ үеынхидэ орходоо, 1 миллион 600 мянган түхэригэй алмалта хэгдэбэ.

Заводой олонхи худэлмэришэд мүнөө хоёрдохи хахад жэлэйнгээ түсэбөөр ажаллажа байна. Түрүү худэлмэришэдэй дундаһаа мастер нүхэр Надежда Храпкинагай халаанайхид даалгабаряа үдэр бүри 160—180 процент, тиихэдэ нүхэд И. Павлов, И. Горячкин, Белокрылов гэгшэдэй даадаг цехын худэлмэришэд халаан бүхэндэ нормоё 130—140 процент дүүргэнэ.

Заводой коллектив жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэжэ, Октябрьска революциин һайндэрые ажалай ехэхэн бэлэгтэйгээр угтахын түлөө тэмсэжэ байна.

Д. Аюшеев.

Модо урадхуулга дээрэ

Үдэ голоор модо урадхуулга урда жэлнүүдһээ эртэ эхилбэ. Мүнөө үедэ модо урадхуулгын Дээдэ-Удын участогайхид зуу мянга шахуу кубометр модо уһанда табяад байна.

Модо урадхуулга дээрэ нүхэд М. Ивановой, А. Луженцовой, К. Судомойкинной даадаг бригаданууд мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабадалсажа, абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Энэ жэлдэ модо уһанда табиха ажалда трактор хэрэглэгдэжэ, модо урадхуулагшадай бүтээсэнь эрид дээшэлээ. Тракторист нүхэд М. И. Семенов, П. П. Варфоломеев гэгшэд модо уһанда түлхихэ нормоё ходо 1,5—2 дахин дүүргэнэ.

М. Ильюнов.

Улан-Удын Кировэй нэрэмжэтэ олзоборилгын артель Агууехэ Октябриин 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ 1957 ондо жэлэйнгээ даабарине болзорһоонь урид, декабриин 15 хүрэтэр дүүргэхэ уялга абаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: цехын бригадир Вера Ивановна Ардамова (зүүн гарһаа), ОТК-гэй контролер Светлана Григорьевна Коваль чайнигуудай шанар шалгажа байна. А. Мантаевай фото.

Цемент ехээр үйлэдбэрилхы[н] түлөө

Темлюйскэ цементын заводой коллектив Эхэ оронойнгоо барилгануу[д]та цемент ехээр үгэхэ гэһэ[н] зорилготойгоор социалистичес[кэ] мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хаба[а]далсана. Заводой худэлмэриш[эд] бүхэн цементые барилгын эгээл шу[]хала хэрэгсэлнүүдэй нэгэн гэж[э] тоолоод, тэрэниие ехээр үйлэдб[э]рилхын тулада бүхы хүсэеэ элсүү[лж]э байна.

Октябриин һайндэрэй хүндэлэл[дэ] абаһан уялгаяа бэелүүлхын тү[лөө] заводой худэлмэришэд нэн түрүү[н] хуушарһан техникэ болон түхеэрэ[мж]энүүдые шэнэдхэн заһабарил[на]. Мүнөө тэдэнэр эрьелдэжэ байдаг [] дахи пеэшэнгээ шэнэдхэн хубил[ж]а байна. Тус пеэшэнгые заһаб[а]рилхын тулада ехэ ажал хэгдэхэ юм. Юуб гэхэдэ, пеэшэнгэй утань ая[р] 127 метр, диаметрынь 3—3,6 мет[р] болоно. Заһабарилагдаад байхад[а] пеэшэнэй хүсэниинь урдынхиһаа хоёр дахин ехэ болохо юм.

Заводой коллектив энэ жэлдэ бо[]лохоо байгаа Октябрьска револ[ю]циин һайндэрые ажалай шэнэ бэ[]лэгээр угтахын тула оролдосото[й]гоор худэлмэрилнэ. Нүхэд Ершо[в], Винтерштейн гэгшэдэй хүтэлбэри[л]дэг электрогагнуурщадай бригад[а]нууд халаанайнгаа нормые 150 про[]цент хүрэтэр дүүргэнэ. Комсомо[л] залуушуул Юрий Вишняков, Вас[и]лий Желтов гэгшэд эрхим ажала[ар]раа шалгарна. Нүхэд Дюков, Пе[т]ренко, Леско болон бусад нормо[ё] 1,5—2 дахин дүүргэжэ, завод дот[о]роо түрүүшүүлэй зэргэдэ ябалсан[а].

В. Вельвер.

Гээгдэлһээ гараһан предприяти

Прибайкальска райтоп (нют[а]гай хэрэгсэлдэ модо бэлэдхэд[эг] организаци) 1956 он болотор х[ү]һэн гаргашаая харюулдаггүй, ай[]маг дотороо гээгдэнги предприяти[]нуудай нэгэн һэн. Харин нёдон[до] жэлэй эхинһээ тус предприятиин х[ү]дэлмэридэ эрид хубилалта хэгдэж[э] эхилээ. Хэдэ хэдэн шухала хэмжэ[э]нэй абтаһанай ашаар ажалай б[ү]тээсэ дээшэлжэ, продукциин өөры[н] үнэ химдаржа байна. 1955 ондо ра[й]топ оройдоо нэгэхэн автомашин[а]тай һаа, мүнөө аяар 4 автомашина[]тай, «ПЭС—12» маркын электр[о]станцитай болонхой.

Энэ жэлдэ тус предприяти бү[р]эршэмтэйгээр хүдэлжэ байна. Ва[]ловой продукци гаргаха түсэбын нёдондонойхидо орходоо 1,5 дахи[н] ехэ болонхой. Модо бэлэдхэхэ нэг[э]дэхи кварталайнь түсэб үлүүлэ[н] дүүргэгдээ һэн. Мүн хоёрдохи ква[р]талай түсэб амжалтатайгаар бэ[е]лүүлэгдэжэ байна. Нёдондо жэлэ[й] һүүл багһаа барижа захалһан [] квартиратай байрын шэнэ гэры[е] һая ашаглалгада оруулаад, 4 ква[р]тиратай үшөө нэгэ байрын гэр ба[]рижа эхилээ.

Г. Ильин.

Депутадууд Советүүдэйнгээ худэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадана

Ажалшадай депутадуудай нютагай Советүүдые һунгаһанһаа хойшо хоёр һара үлүүтэ болобо. Хориин сельскэ Советэй, тэрэнэй гүйсэдкомой (түрүүлэгшэнь нүхэр Аюшин, секретаринь нүхэр Залуцкая) ажал-ябуулгань эли бодо һайжаржа байна. Тус Советэй сагүргэлжын комиссинууд ба гүйсэдком сессиин баталһан түсэбэй ёһоор худэлмэрижэ ябуулна.

Советэй худэлмэридэ тэрэнэй депутадууд—сагүргэлжын комиссиин гэшүүд, худөөгэй эдэбхитэд болон интеллигенци габшагайгаар хабаадана. Жэшээлхэдэ, мүнгэнэй-бюджетнэ комисси (түрүүлэгшэнь нүхэр Т. Дагбаев), худөө ажахын налогоор, гүрэнэй страхованяар, доторой татаряр хараалагдаһан мүнгэ суглуулха түсэбөө болзор соонь дүүргэнэ. Байгша оной 4 һарын туршада худөө ажахын налог суглуулха түсэб 43,5 процент, страхованиин—39,9 процент, доторой татариин—55 процент дүүргэгдэбэ.

Худөө ажахын комисси (түрүүлэгшэнь нүхэр Плешков) баһал горьтой юумэ хэжэ байнхай. Энэ комиссиин һайнаар худэлһэнэй ашаар олохон колхознигууд, худэлмэришэд болон албахаагшад мяха, һү, үндэгэ гэхэ мэтэ худөө ажахын продуктнуудые тушааха уялгаяа болзорһоонь урид дүүргэнэ. Жэшээлхэдэ, мүнөө мяха тушаалга—44 процент, һү—85 процент, үндэгэ—84 процент дүүргэгдэнхэй.

Хориин сельсоведэй Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз хабарайнгаа тарилгые эмхитэйгээр үнгэргэжэ байна. Тарилгын талмай энэ жэлдэ нилээд үргэдхэгдөө. Депутат нүхэр Тихон Лужниковай хүтэлбэрилдэг тракторна бригада иланган һайнаар худэлмэрилнэ. Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой һаалишан, депутат Норжима Балбарова һү һааха түсэбөө үлүүлэн дүүргэнэ.

Аймагай центртэхи худалдаа наймаанай газарнууд жэл бүри улам үргэдхэгдэнэ. Сельсоведэй депутадууд нүхэд Анна Лоскутникова, Иннокентий Косыгин, Андрей Курбатов арад зониие эд бараагаар дүүрэн хангаха зорилгоор ехэ оролдолго гаргадаг.

Энэ Советэй гүйсэдком һунгагшадай дурадхалнууд болон захяануудые бэелүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал табидаг болонхой. Тосхоноо болбосон түхэлтэй болгохо, сад сэсэрлиг тариха тухай асуудалнууд эндэхи зоной хамтын суглаан дээрэ хэлсэгдээ. Аймагай центртэ байрын шэнэ гэрнүүд олоор баригдана. Хушаа гэрнүүд һэлбэгдэн заһабарилагдана, үйлсэнүүд сэбэр байлгагдана, гурбан электростанци энэ тосхониие электрын гэрэлээр хангана.

Агууехэ Октябриин 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ байрын олон шэнэ гэрнүүд баригдажа байна. Мүн аймагай центрын Советская үйлсэдэ үрэ жэмэстэ ба ондоошье модон тарихадахань.

Ц. Цыдыпов.

Хори.

Агитаторай блокнодой ээлжээтэ номер

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой пропаганда ба агитациин таһагай «Агитаторай блокнодой» ээлжээтэ (9-дэхи) номер хэблэгдэжэ гараад, захигшадта эльгээгдээ.

«Хөөрэлдөө хэхэ материалнууд» гэһэн булэгтэ блокнодой түрүүшын хуудаһан нээгдэнэ. Энээндэнь БМАССР-эй Министрнүүдэй Советэй Госпланай түрүүлэгшэ Л. Егоровагай—промышленность, барилга хүтэлбэрилхэ хэрэгые улам һайжаруулха ябадал совет арадай хүсэл эрмэлзэлдэ харюусана гэһэн статья толилогдоо. Мүн нүхэд Л. Герасимова, Л. Домышев, В. Родионовой статьянууд бии.

«Түрүү дүй дүршэлэй трибуна» гэһэн булэгтэнь Н. Дорофеевэй—«Шубуун ажал—ажахын ашаг ехэтэ һалбари мүн», А. Фирсовэй—«Хонидой ноохые түргэнөөр, гэээтэгүйгөөр хайшалхаа» гэһэн статьянууд толилогдоо.

Колхозуудта ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ тухай

«Ажалай бүтээсэ хадаа үнэндөө ниитын шэнэ байгуулалтын илахада эгээн шухала, эгээн гол юумэниинь болодог юм» гэжэ В. И. Ленин «Агууехэ үүсэхэл» гэһэн статья соогоо 1919 ондо бэшээ һэн.

Агууехэ багшынгаа энэ сэсэн заабарине бэелүүлэн, манай ороной худэлмэришэд болон тарялашад ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлхын тулада үнгэрһэн 40 жэлэй туршада шангаар тэмсэжэ, мүнөөшье тэмсэнэ.

Эдлүүриин газарай 100 гектар бүхэндэ худөө ажахын продукци бүри ехээр абадаг болохын тулада табаһан сэ колхозуудта ажалай бүтээсые 2 дахин дээшэлүүлхэ зорилго КПСС-эй XX съездын Директивэнүүдээр табигдаһан байна.

Энэ гэгээ зорилго амжалтатайгаар бэелүүлхын тулада нэн түрүүн худөө ажахыда мүнөө үедэ хүдэлжэ байһан угаа олон машина, техникые һайнаар, бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха, мал ажалдахи ажал ехэтэй худэлмэриие оньһожоруулха, колхозуудта ажалай эмхидхэл болон түлөөһэ гүримшүүлхэ шухала.

Худөө ажахын гол шухала техникын МТС-үүдэй мэдэлдэ байдаг дээрэһээ колхозуудтахи ажалай бүтээсын ургалта МТС-үүдэй һайнаар худэлһөөһөө дулдыдадаг гээшэ. Тиибэшье, колхозуудта ажалай бүтээсын ургалта нэн түрүүн колхознигуудһаа, тэдэнэй ажалдаа эдэбхитэйгээр хандаһанһаа, ажалай һайнаар худэлэнһөөһөө, ажалай нормо зүбөөр зохёожо, ажалаа шалгамараар эмхидхэһэнһөө болодог.

Худэлмэриин нэгэл үе соо (часай, үдэрэй, жэлэй туршада) нэгэ хүнэй бүтээжэ гаргаһан продукциин хэмжээгээр гү, али тусхай хэмжээнэй продукци бүтээхэдэ гаргашалагдаһан худэлмэриин сагаар ажалай бүтээсэ тодорхойлогдодог юм.

Центнер һү, мяха, нооһо, ороохо, 100 үндэгэ абалгада хэды шэнэхэн хүсэ зөөри гаргагданаб гэжэ олонхи колхозууд һаяшье болотор тоолодоггүй шахуу байгаа.

Худөө ажахын эдлүүриин газарай 100 гектар бүхэндэ 100 центнер мяха, 400 центнер һү абахын түлөө ороной түрүү колхозуудай үүсхэлһэн худэлөөндэ харюу болгон манай республикын колхозууд мүнөө ажалайгаа бүтээсые бүри дээшэлүүлжэ, эдлүүриин газарай 100 гектар бүхэндэ һү, мяха, нооһо, ороохо, овощь, хартаабха ба бусад продукци ехээр абахын түлөө тэмсэжэ ороо.

Худөө ажахын культурануудай ургасын, мүн малай ашаг шэмын ехэ байха бүринь, ажалай бүтээсэ ехэ байха, гектар таряа ургуулаад, хуряажа абалгада гү, али нэгэ толгой мал харалгада бага хүсэн гаргагдаха юм. Зүгөөр, хүнэй хүсые, морин унаа болон машина техникые найса бодомжолонгүйгөөр, хаа хаанагүй хэрэглэхэ болоо һаа худөө ажахын культурануудай бага урга абаашье һаа, малһаа бага һү, мяха абаашье һаа, ажалай бүтээсэ бага, продукциин өөрһэнь үнэ ехэ байха болохо юм.

Хүсэ гаргалгые тоолодоггүй газарта нэгэ гектар тарилганда гү, али нэгэ толгой мал харуулханда хэды ехэ хүсэнэй гаргагдан байһаниие нэгэ жэшээ дээрэһээ харуулжа болоно. Мухаршэбэрэй Хонхолойн МТС-эй харьяата гурбан колхоздо хүсэ гаргалга (ажахын 1955 оной дүнгүүдээр) иимэ байгаа:

	Колхозууд		
	„Искра"	Молотовой нэрэмжэтэ	Хрущевой нэрэмжэтэ
Ороохото культурануудай 1 га тарянда ажалта үдэрэй гаргаша	16,4	8,2	26,2
Ороохото культурануудай ургаса 1 гаһаа (дунда зэргээр)	5,9	1,6	2,9
1 центнер ороохо абахын тулада иимэ ажалта үдэр гаргагдаа:	3,0	19,7	9,6

«Искра» колхоз нүгөө хоёр колхоздо орходоо хоёр дахин ехэ ургаса абаһан дээрэһээ нэгэ центнер ороохо абахын тула ажалта үдэр багаар гаргашалһан байна. Энэ колхозтой сасуулхада 1 центнер ороохо ургуулжа абахын тулада хүршэ хоёр колхознь: Молотовой нэрэмжэтэ колхоз 6,6 дахин, Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз 3,2 дахин ехэ ажалта үдэр гаргашалаа. Гаргаһан нэгэ ажалта үдэртөө «Искра» колхоздо 33 кг., Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо 5,1 кг. ороохо, Хрущевой нэрэмжэтэ колхоздо 10,2 кг ороохо абаһан байна. Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз гектар бүхэнһөө оройдоо 2,9 центнер ороохо таряа абаһан аад, 1 га ороохото культурые ургуулан абалгада аяар 26,2 ажалта үдэр гаргаһан байгаа.

Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз өөдэгүй бага ургаса абаһан мүртөө ажалта үдэр яахадаа ехээр гаргашалааб гэхэдэ, энэ колхоздо ажал хэхэ нормо, тэрэнэй сэгнэлтэ гуримшуулагдаагүй, таряа сэбэрлэхэ худэлмэри оньһожоруулагдаагүй байгаа. Ажалта үдэр гаргашалгада хиналта һулаар табигдаһан, мүн алба захиргаанай болон хамһабарин ажалда олон хүн худэлдэг байгаа.

Мал ажалдаһаа абталһан центнер продукци бүхэндэ эдэ гурбан колхозой хүсэ зөөри гаргаһаниинь баһал ондо ондоо. Нооһо абалгаар сасуулжа үзэхэдэ (1955 оной дүнгүүдээр) иимэ байна:

	Колхозууд		
	„Искра"	Молотовой нэрэмжэтэ	Хрущевой нэрэмжэтэ
1. Ажалта үдэрэй гаргаша:			
а) Нэгэ толгой хониндо жэл соо	3,5	7,8	4,2
б) Нэгэ центнер нооһондо	164	474	260
2. Хонин бүриһөө хайшалһан нооһониинь килограммаар	2,5	2,0	1,8

Энэ таблицаһаа хаража үзэхэдэ, нэгэ хониной харуулхалгада ажалта үдэрэй гаргаша «Искра» колхозойхидо орходоо Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо 123 процентээр, Хрущевой нэрэмжэтэ колхоздо 20 процентээр ехэ байһан байна. Хэрбээ «Искра» колхозой гаргашалһан нэгэ ажалта үдэртөө 15,2 грамм нооһо абаһан байгаа һаань, Молотовой нэрэмжэтэ колхоз 4,2 грамм, Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз 5,8 грамм нооһо абаһан байна. Тиимэһээ «Искра» колхоздо ажалайнь бүтээсэ гурба дахин ехэ байна.

«Искра» колхоздо ажалайнь бүтээсэ нүгөө хоёр колхозоһоо яахадаа ехэ байгааб гэхэдэ тарилга, хуряалга, мүн ороохо сэбэрлэхэ худэлмэриие машина зэбсэг бэшэ колхозуудһаа үлүү һайнаар хэрэглэдэг. Нютагай үтэгжүүлхэ ехээр суглуулдаг, ургаса дээшэлүүлхын тула тэрээниие зүбөөр хэрэглэдэг, үндэр ургаса абахын тула хүрьһэ элдүүрилхэ, ороохо, кукуруза, хартаабха тарилгада, мүн хурааха түрүү арга, наукын түйлалтануудые (хэрээһэлүүлэн, квадратно-гнездовой аргаар тарилга, амяарлан хуряалга) хэрэглэдэг болоһо байнхай. Мүн мал ажал дээрэшье ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын түрүү арга хэрэглэнэ.

Мал ажалдахи ажал ехэтэй худэлмэриие оньһожоруулхада колхозниигуудай худэлмэри хүнгэдхэжэһээ гадна, ажалайнь бүтээсые дээшэлүүлжэ, малһаа абаха продукци ехээр абаха, малһаа абтаһан продукциин өөрһэнь үные химдаруулха хэрэгтэ туһалдаг байна.

Түрүү колхозуудай болон научна шэнжэлэлгын зургаануудай тоолоожо тодорхойлһоной ёһоор, мал уһалалга оньһожоруулхада ажалай гаргаша 18—20 дахин бага болодог, тиихэ зуураа, эдидэ тэжээлээ эдижэ байһан аад, автоуһалуурья[а] ундалдаг болоһон үнеэдэй һү үгэл[т]гэнь 10—15 процентээр ехэ болодо[г] юм. Тэжээл бэлэдхэлгэ ба буйлуу[л]гада машина зэбсэг һайнаар хэрэ[г]лэхэдэ тэрэнэй үл шэмэнь 10—1[] процентээр дээшэлдэг байна. Элек[т]ро-хайшые доохонуур табяад, нэг[э]жэгдээр хайшалхада хонин бүриһө[ө] нооһо абалга 8—10 процентээр ех[э] болодог юм.

Агууехэ Октябриин 40 жэлэй 'о[йн] ажалай ехэ бэлэгүүдээр угтахы[н] ажахын 1956—1957 оной турша[д] эдлүүриин газарай 100 гектар бү[]хэндэ хүсэ багаар гаргаша[]лан, продукци ехээр абахын ту[]ла «Искра» колхозойхид мү[]нөө тэмсэжэ байна. Центне[р] продукци абалгада ажалта үдэрэ[й] гаргалгые мүнөө жэлдэ энэ колхо[з] бүри бага болгохо юм. Тиихын ту[]лада үнеэдые сүүдхэдээ хоёр һааха[]гахайнуудаа тусхай кормушк[а] соо хэгдэһэн хуурай тэжээлээр ша[]хаха гэхэ мэтын түрүү аргануудые энэ колхоз үргэнөөр хэрэглэжэ бай[]на. Туһалбариин, алба захиргаана[й] ажалда худэлөөшэдэй тоо ехэ[э]р үсөөрүүлэгдээ, ажалай нормо ба бү[]ридхэл, ажалта үдэрэй гаргаша гү[]римшуулагдаа, ажалай эмхидхэ[л] ба журам улам һайжаруулагдана.

Колхоздохи ниитын ажалые зү[]бөөр, бодомжотойгоор эмхидхэж[э], һайн үрэ дүн түйлаһан ушарнуудые ниитэлэн согсолжо, колхозуудта ажалай бүтээсые бүхы арга[а]р дээшэлүүлхэ, хүсэ зөөри бага[а]р гаргашалаад, худөө ажахын эд[]лүүриин газарай 100 гектар бүри[]һөө ехэ продукци абаха гээшэ хү[]дөө ажахын бүхы мэргэжэлтэдэй, научна худэлмэрилэгшэдэй, МТС болон колхозуудай хүтэлбэрилэг[]шэдэй шухала уялга болоно.

В. МАДАДАЕВ,
экономическа наукануудай кандидат.

Малай тэжээл элбэг ехээр бэлдэхын түлөө эртээнһээ оролдохо

* * *

Кукурузын бүри һайн ургаса хуряахабди

Манай эндэ кукурузын һайнаар адаг байһаниие урда жэлнүүдэй элмэриин дүй дүршэл дээрэ хабди. Тиимэһээ колхозоймнай гэүд тэрэ культурада ехэ дура- боложо байна. Тэрэниие һайн арта, агротехникын заабариин юр таряад байхадамнай найдам- ургаса үгэхэ байна гэжэ тэдэ- этигэнэ.

Манай колхоз 1956 ондо горьтой- талмай дээрэ кукуруза тарижа, ээнһээ нилээд һайн ургаса хугаа һэн. Дунда зэргээр гекта- 150 центнер гэхэ гү, али зарим стогуудһаа гектарай 500—700 тнер хүрэтэр ургаса абтаа бэ-. Тэрэ ургаса малай, илангаяа алиин үнеэдэй һү дээшэлүүлхэ хабтар ехэ арга колхоздо олгоо. ээн бүхэнэй 7 тонно хүртээмжэгээр дараһан силоснай һү һаал- е нёдондонойхидо орходоо хоёр хин ехэ болголсоо. Май һарада һаалгые нёдондоной тэрэ үеынхи- сасуулхада 2,5 дахин ехэ бо-. Хэрбээ үнгэрһэн апрель һара- мүн майн эхеэр колхоз үдэр бүхамта 500 гаран литр һү һаажа йһан һаа, һүүлэй үдэрнүүдтэ тэтоо 1000 гаран литр хүргэгдэбэ. рэниие фуражна үнсэн бүхэн рэ абахада сүүдхын 5 литр гэхэ али һаагдажа байһан үнеэн бү- дээрэ хубаахада хахад пүүд ртэнэ.

Кукурузаһаа гадуур концентрат, лха уһанда худхажа уулгалсаһаай һүүлэй һарада үнеэд һүеэ эли до нэмээбэ. Тарган ондо ороһон л сагай дулаархалаар бэень хажа, тэнижэ, шэмэ ехээр ороо ха. Колхозой правлени, партийна ин организаци кукурузын удхаһнарые хүндэтэйдэ сэгнэжэ, энэ льтура тарилгада колхознигуудай сые элсүүлхэ гэжэ шиидэһэн бай-.

Кукуруза тариха талмаймнай энхинь шэнэ газар юм. Энэ культура тарилгада уридшалан бэлэдхэ-, майн 26-да кукуруза гараар рижа эхилээбди. Тиихэдээ колзнигуудай бүлые арбан айл бол- таһалжа, 9 звено тогтооһон йнабди. Арбан айл бүхэниие гойлогшодоор правлениин, партийна бюрогой гэшүүд табигдаа. дэнэй тоодо колхозой түрүүлэг-, партийна эхин организациин кретарь оролсоно.

Кукуруза гараар тарилгын түрүүшын үдэртэ 90 колхознигууд энэ хүдэлмэридэ гараа. Звеногой гэшүүд туд бүридөө 5 соото тариха нормотой аад, 7—8 хүргэнэ. Кукуруза гараар тариха газарта оруулагдаха шэбхэ уридшалан зөөгдэжэ бэлдэгдэһэн байгаа. Мүн тэндэ уһа зөөлгэдэ 1 автоцистернэ, 10 мори тэргэ табигданхай.

Энэ жэлдэ таригдаха 350 гектар талмайтай кукурузымнай ехэнхинь квадратно-гнездовой аргаар хэгдэхэ юм. Мүн 40 гектарынь гараар таригдаха байна.

Колхоз энэ жэлдэ тарилгын талмайн гектар бүриһөө дунда зэргээр 250—300 центнер силоснэ ногоо абахаар хараалаа. Квадратно-гнездовой аргаар таригдаһан эрхим участогуудай гектар бүриһөө 400—500 центнер ургаса абахаар хүлеэгдэнэ.

Эды ехэ ургаса хуряахадамнай силоснэ олон барилга хэрэглэгдэхэ болоно. Байһан барилгануудhай тэрэниием най багтаахагүй юм. Кукурузын ургаса хуряатар колхоз силоснэ барилга хэхэ бүхы хэмжээ абаха байна.

Колхозойнгоо ниитын малые элбэг бардам тэжээлээр хангахын зорилгоор, кукурузаһаа гадуур 20 гектарта наран сэсэг таригдаа. Малда зундаа эдюулхын тула 50 гектарта овёс таригдаа. Тэрэшэлэн 8 гектарта намарай хара таряан ургуулагдаха.

Тиигэжэ мүнөө жэл үнеэн бүхэндэ 10 тонно, эхэ хонидто 1—1,5 центнер хүртэхэ жэшээтэйгээр силос дарагдаха байна. Гадна мяхан болгогдохо малда эдюулхэеэ силос дарагдаха болоно.

«Орон доторнай абтадаг мяха, тоһо, һүнэй хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Америкын Холбоото Штадуудые ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ» тухай Ленинград городто нүхэр Н. С. Хрущевой хэлэһэн үгэ гүрэн түрын айхабтар ехэ удхашанартай. Тэндэ хэлэгдэһэн зорилгые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө колхозойнгоо доторой арга боломжонуудые наринаар шэнжэлэн хаража үзэхые колхоз бүхэнһөө эринэ. Тэрэ зорилго дүүргэхын түлөө бүри шангаар тэмсэхэ байнабди.

С. Раднаев, Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин секретарь.

*

Шамдахаар болоо

Кяхтын аймагай олонхи колхозууд эртын орооһото культурануудые саг соонь тарижа дүүргээ. Мүнөө оройн культурануудай, тэжээлэй үнэтэ культура—кукуруза, хартаабха тарилга түлэг дундаа ябажа байна.

Гэхэтэй хамта, Погранична МТС-эй зарим колхозууд эртынгээ тарилга мүнөө хүрэтэр дүүргээгүй. Калининай нэрэмжэтэ колхоздо Погранична МТС-эй хоёр тракторна бригаданууд хүдэлнэ. Нүхэр Самойловой хүтэлбэрилдэг тракторна бригадынхид графигай ёһоор майн 15-да 650 гектарта эртын тарилга хэжэ дүүргэхэ ёһотой байгаа. Гэбэшье, болзороо алдаа. Тиихэдэ 285 гектар газарта овёс таригдаха аад, таригдаагүй юм.

Эртын тарилгын иитэрээ удаарһанай гол шалтагааниинь юуб гэхэдэ, үбэлэй сагта машина, техникын заһабарилга муугаар хэгдэһэн байна бшуу. Тиимэһээ тарилгын үедэ тракторнууд эбдэржэ, урагшаа ябанагүй. Полевой станай газаа «С-80» трактор 3—4 үдэрэй туршада заһагдажа байһаар. Эндэ халаанай нормо дүүргэдэг механизаторнууд үсөөн.

— Хабарай тарилгын эхилһэнһээ хойшо МТС-эй главна инженер нүхэр Москаленко, главна агроном нүхэр Пантелин манай бригадада нэгэшье үзэгдөөгүй,—гэжэ эндэхи механизаторнууд хөөрэлдэнэ. Механизаторнуудай дунда социалистическэ мүрысөөн һулаар эмхидхэгдэнхэй. Тэдэнэй дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулагданагүй. Энээнэй түлөө МТС-эй партийна организациин секретарь нүхэр Мешков бага бэшэ зэмэтэй. Тарилгын унжагайржа байхада Погранична МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд һанаа амар һуужа байна.

Калининай нэрэмжэтэ колхоз 300 гектар газарта кукуруза тариха юм. Тэрээнэй 250 гектарынь пар дээрэ таригдахаар хараалагдана. Мүн үндэр ургаса абахын зорилгоор 60 гектар талмайда гараар кукуруза таригдаха. Мүнөө кукуруза тарилга эхилэнхэй. Гэхэтэй хамта, колхозой хүтэлбэрилэгшэд ехэнхи талмайда үргэн рядтайгаар тарихые хүсэнэ. «Квадратно-гнездовой аргаар тарилга хэхэ таарамжатай участогууд үгы» гэжэ зарим харюусалгатай хүтэлбэрилэгшэд мэдүүлнэ. Эдэ нүхэдтэ яабашье зүбшөөжэ болохогүй. Юуб гэхэдэ, квадратно-гнездовой аргаар тарилга хэжэ болохо участогууд элбэг юм.

КПСС-эй обкомой болон республикын Министрнүүдэй Соведэй тогтоолой ёһоор колхоз бүхэндэ кукуруза таригдаха участогуудые шэлэн оложо, актаар тэмдэглэхэ тусхай комисси эмхидхэгдэхэ ёһотой. Теэд МТС-эй харьяата колхозуудта иимэ комиссинууд эмхидхэгдээгүй. Кукуруза ургуулха звенонууд бүридхэгдөөгүй байһаар. Энэ культурын талмайда наг шэбхэ гаргагдажа, һайса үтэгжүүлэгдээгүй зандаа.

Хартаабха хадаа тэжээлэй үнэтэ культурануудай нэгэниинь мүн. Калининайхид 35 гектар газарта энэ культурые тариха юм. Һүүлэй мэдээгээр оройдоол 17 гектар таригдаа. Хартаабха тарилга илангаяа Харанхын бригадада (бригадирынь нүхэр Ганжуров) удааруулагдана.

Орооһото культурануудай, кукуруза болон хартаабхын тарилгые түргэдхэхэ тушаа Погранична МТС-эй зонодохи инструкторска группа дары хэмжээ абаха ёһотой.

Д. Болхоев, манай корр.

Хартаабха тарилгада анхаралаа табинагүй

Курумканай аймагай Калининай рэмжэтэ колхоз хартаабха урулха хэрэгтэ жэлһээ жэлдэ ехэ йхарамжагүйгөөр хандадаг юм. нэйшье мэдэһээр хартаабха хаа хүнэй эдеэ хоолдо ороһоhoo дна, мүн гахай, үнеэн болон бу- малда ехэ һайн тэжээл боло- г. Энээниие һайса мэдэхэ бай- шье, тус колхозойхид энэ хэрэгые онoгүй.

Гахайн фермын газаа хартааб- хадагалха газар бэлдэгдээгүй. ахайда хартаабха эдюулэгдэдэггүй ахуу. Үнеэдынь мүн лэ хартаабха идэггүй. Колхознигуудташье калта үдэртэнь хартаабха үгтэггүй бшуу.

Хартаабхые һайн, шэлэгдэмэл газарта, элдүүрилгэ һайнаар хээд тарибал, баян ургаса абажа болохо. Гэбэшье, колхозой хүтэлбэрилэгшэд энээн тухай бododoггүй заншалтай.

Эндэ таригдаһан хартаабхын гектар бүриһөө тон багахан ургаса абтадаг. Тиихэдэ хартаабхые ехэ оройтуулжа таридаг. Хартаабхын һайн үрэһэн бэлдэгдэдэггүй, һайса уһалагдадаггүй, мүн үтэгжүүлгэ мүртэйгөөр хэгдэдэггүй.

Энэ колхоздо хартаабха ургуулха һайн газаршье, арга боломжошье бии юм. Теэд тус колхозойхид энэ арга боломжоёо дүүрэн хэрэглэжэ, хартаабха ехээр таридаг болохо тушаа анхаралаа хандуулаагүй байһаар.

Д. Санжиев.

Малаа бэлшээн таргалуулна

Яруунын аймагай Кировэй нэрэмэтэ колхоз мал бэлшээн таргаулха гүүртэ март һарын эхиндэ ридхөөд, Ульяна Сарасвада алгажа үгэһэн юм. Һүхэр Сарас тэдэнээ харууһалжа, 44 сүүдхын ршада шэгнүүрыень туд бүридэнь 57—57 килограммаар нэмээгээ.

Колхозой правлени малшан Сараевагай нэмээлгэһэн килограмм (амидынь шэгнүүрээр) бүхэндэ 1 түхэриг мүнгэ нэмэлтэ түлбэри үгөө.

В. Байбородин.

Үнеэн бүриһөө хахад пүүд һү һаана

Май һарын хоёрдохи декадада Кударын аймагай «Путь Октября», Молотовой нэрэмжэтэ колхозууд үдэртөө 8—9 литр һү үнеэн бүриһөө һаадаг болобо. Түрүү һаалишад М. Афанасьева, Е. Максимова, А. Яковлева, М. Кривогорницына гэгшэд үдэрэй 8,5—9,5 литр һү үнеэн бүриһөө һаана.

Эдэ колхозуудай партийна эхин организацинууд (секретарьнуудынь Кривогорницын П. Ф., Жарников Г. П.) малшадай дунда социалистическэ мүрысөө һайнаар эмхидхэнэ. Үдэр бүри бюллетень гаргагдана. Табан хоногой дүнгүүдээр дамжуулгын вымпел һаалишадта үгтэдэг. Фермэнүүдэй малшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри илангаяа һайнаар ябуулагдана. «Путь Октября» колхозой нэгэдэхи фермын агитатор коммунист Кожин, хоёрдохи фермын агитатор Дорофеев гэгшэд газетэ, журналнуудай материалнуудые һаалишадтаа ходо уншажа үгэдэг.

Молотовой нэрэмжэтэ колхозой Мурочиин фермынхид урдань ажахын жэлэй туршада 540—600 литр һү һаажа байһанаа, мүнөө 1000 литр һаадаг болобо. Тэндэхи һаалишад үнеэндээ һүнэйнь литр бүхэнэй 0,3 килограмм концентрат, силос, 2 килограмм хүрэтэр үбһэ эдюулдэг, мүн үнеэдээ бэлшээридэ гаргадаг.

Энэ колхоздо дүршэл шадабари ехэтэй хүнүүд мал адуулагшаар табигданхай.

Июниин 25 болотор һү тушааха түсэбөө сүм дүүргэхээр уялга абаад, тус колхозой һаалишад эршэ зоригтойгоор ажаллана.

Ж. Гунчитов.

Наһажаал лугэводуудай оролдолго

Бичурын аймагай Кировэй (Харлан) нэрэмжэтэ колхоз 1400 гаран гектар сабшалантай юм. Энэ жэлдэ сабшалангайнь уһалагдадаг талмай нилээд ехээр үргэдхэгдэхөөр хараалагдана.

Мүнөө сабшалангай газар уһалагдажа захалаа. Сабшалан дээрэ колхозой наһажаал үбгэд эдэбхитэйгээр хүдэлнэ. 60 гаран наһатай луговод Балбар Аюшеев 4—5 жэл соо сабшалан уһалжа байна. Нёдондо жэлдэ даажа абаһан 50 гектар сабшалангайнгаа гектар бүриһөө 14—15 центнер ургаса абаһан юм. Мүнөө жэлдэ 70 гектар сабшалангай газар даажа абаад, тэрэнээ нэгэ дахин уһалжа дүүргэбэ. Үбһэ, ногооной баян ургаса абаха зорилгоор нүхэр Аюшеев сабшалан дээрээ наг шэбхэ гаргаһан байха юм.

Мухадаг, Тээлниг гэжэ газарнуудта наһажаал луговодууд нүхэд М. Цыренов, Д. Раднаев, А. Берёзкин гэгшэд 100 гаран гектар сабшалан уһалаа.

Г. Тимофеев.

Эб найрамдалай, хани барисаанай түлөө!

1945 ондо Лондондо болоһон залуушуулай Бүхэдэлхэйн конференци дээрэ дэлхэйн бүмбэрсэгэй эдир залуу наһатанай түрүүшын фестиваль Прага городто 1947 оной июль—август һарада үнгэргэхэ гэжэ тогтоогдоһон байгаа. Бүхэдэлхэйн залуушуулай түрүүшын фестивальда далан гурбан ороной 17 мянган эдиршүүл суглараа һэн. Иигэжэ сагааншье, харашье шарайтан, католигууд ба мусульманууд, коммунистнууд ба либералнууд, хүдэлмэришэд ба студентнэр эгээл түрүүшынхеэ олоороо уулзаа бэлэй. Бүхы дэлхэйдэ суурхажа, демократическа залуушуулай гимн болоһон дуун Прагада түрүүшынхеэ ханхинаа һэн.

Иигэжэ хоёр жэл болоод лэ Бүхэдэлхэйн залуушуулай фестиваль үнгэргэгдэдэг һайшаалтай заншал бии болонхой. Түрүүшын, пражска фестивалиин һүүлээр 1949 ондо Будапештдэ, 1951 ондо—Берлиндэ, 1953 ондо—Бухарестдэ, 1955 ондо Варшавада эдир залуушуулай фестивальнууд болоо. Фестивальда хабаадагшадай тоо жэл бүри олошорно.

Мүнөө манай ороной столица Москвада болохоёо байгаа Бүхэдэлхэйн залуушуул ба студентнэрэй VI фестивальда бэлэдхэл гүрэн бүхэндэ үргэнөөр хэгдэнэ. Энэ һайндэрлэлгэдэ 150 шахуу хариин гүрэнүүдһээ 30 гаран мянган хүбүүд, басагад ерэхэ юм. Мүн манай ороной республиканууд болон областьнуудай 50-яад мянган залуушуул фестивальда хабаадаха, олон мянган айлшад ерэхэ юм.

Москвада Кропоткинска үйлсын № 37 гэртэ хүн зон үглөөгүүр эртэшье, үдэшэ оройшье ходол олон байдаг. Эндэ байдаг Бүхэдэлхэйн VI фестивальда бэлэдхэлгын уласхоорондын комитедтэ олон ороной арба гаран яһатан хүдэлмэрилнэ.

— «Эб найрамдалай, хани барисаанай түлөө» гэһэн уряалтай Бүхэдэлхэйн залуушуул ба студентнэрэй VI фестиваль июлиин 28-да В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Центральна стадион дээрэ нээгдэхэ юм, — гэжэ советскэ залуушуулай түлөөлэгшэ Марат Мохначев хөөрэнэ. — Фестиваль августын 11 болотор үргэлжэлхэ. Үдэр бүри 400 гаран концертнүүд, уулзалганууд, конкурснууд, семинарнууд, спортивна мүрысөөнүүд болон бусад хэмжээ-ябуулганууд үнгэргэгдэхэ юм. Фестивалиин үедэ болохо эдэ бүхы концертнүүд, нааданууд, уулзалганuудта хабаадаха болоо һаа зуу гаран жэл хэрэгтэй.

Фестивальда бэлэдхэлэй комитедтэ суута уранзохёолшод, композиторнууд, драматургнууд, спортсменүүд оролсонхой. Жэшээнь, Советскэ уранзохёолшодой Союзһаа Лев Ошанин, Московско циркын главна уранзурааша Анна Алексеевна Судакевич эндэ хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэр залуушуулда консультаци, зүбшэл үгэнэ.

Москвагай хэдэн мянгаад хүбүүд, басагад хадаа хари гүрэнһөө ерэхэ айлшадтаа гоё һайхан сувенирнүүдые бэлэдхэнэ. Московско университедэй журналистикын факультедэй студентнэр уран гоёор фотоальбомуудые, ситец нэхэдэг 1-дэхи фабрикын залуу хүдэлмэришэд хорин янзын зурагтай 60 мянган пулаадхануудые, арбан үнгын 100 мянган косынкануудые бэлэдхэжэ байна. Заводуудай коллективүүд портсигарнууд, шкатулканууд, элдэб нааданхайнууд болон бусад зүйлнүүдые хэнэ. Ждановай нэрэмжэтэ 1-дэхи жэшээтэ типографи фестивальда зорюулагдаһан плакадуудые ба открытkануудые элдэб үнгын шэрэ хэрэглэн бэлдэжэ эхилэнхэй.

— Москвагай залуу хүдэлмэришэд фестивалиие ажалай шэнэ амжалтаар угтахань, — гэжэ нүхэр Мохначев хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ. — Лихачевой нэрэмжэтэ автозаводой залуушуул туристнуудай ябаха «ЗИЛ-158» маркын 200 автобус фестиваль болотор бэлэдхэхэ уялга абанхай. Хари гүрэнһөө ерэһэн айлшад эдэ автобусуудаар ябажа, Москва хараха юм.

Арадай демократиин оронуудай залуушуул Москвада болохо һайндэртэ эдэбхитэйгээр бэлдэнэ.

— Манай Германска Демократическа Республикаһаа 1300 хүбүүд, басагад Москва ерэхэнь, — гэжэ Вернер Ламберц хөөрэнэ. — Мүнөө орондомнай уранһайханай самодеятельностиин концертнүүд, спортивна мүрысөөнүүд боложо, фестивальда ошохо хүнүүд шэлэгдэжэ байна. Манай залуушуул Суданай делегациие шефтээ абаад, энэ ороной түлөөлэгшэдэй Москва ошолгодо туһалхын тула мүнгэ зөөри суглуулна.

Зарим капиталистическэ ба колониальна оронуудай залуушуул мүнгэ зөөригүй дээрэһээ фестивальда ерэхэ аргагүй байна. Тэдэндэ туһалхын тула фестивальда бэлэдхэлгын уласхоорондын комитет тусхай фонд эмхидхэжэ, олон оронуудай залуушуулай дунда мүнгэ зөөри суглуулжа байна. Сенегал гэжэ африканска бишыхан ороной түлөөлэгшэ Ло Шейк Бара иигэжэ хөөрэнэ:

— Манай оронһоо Москва ерээд, һөөргөө бусахада харгын билет 220 мянган французска франк юм. Харин хүбэнгэй плантаци дээрэ бүхэли сезон соо ажаллаһан хүдэлмэришэн оройдоол 6 мянган франк олоно. Тиимэ хүн Москва фестивальда ерэхэ аргагүй ха юм.

Сенегалиин делегациие Финляндиин залуушуул шефтээ абанхай. Тэрэ оронһоо фестивальда 10—15 хүн ерэхэнь. Тэдэнэр негрнүүдэй наада табиха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Бүхэдэлхэйн залуушуулай болон студентнэрэй фестивальда бэлэдхэхэ комитедэй комиссиин гэшүүд. Зүүн гарһаа: Марат Мохначев (СССР), Максимо Каррера Гросс (Аргентина), Маурисио Жункейро (Бразили).

В. Львовой фото.

Латинска Америкын оронуудта Московско фестивальда ехэхэн бэлэдхэл боложо байна гэжэ Аргентинын түлөөлэгшэ Максимо Каррера Гросс хөөрэнэ.

—Гансахан Бразилиһаа 150 хүбүүд, басагад Москва ерэхээ түхеэржэ байна, — гэжэ бразилец Мадрисио Жункейра хэлэнэ. — Манай делегациин программа соо «Самба», «Маракута» болон арадай бусад танцанууд бии. Мүн урдань дэлхэйн чемпион байһан баскетбольна команда ерэлсэхэ. Мүнөө 21 штадуудта фестивальда зорюулагдаһан национальна һайндэрнүүд боложо байна.

Фестивалиин үедэ уласхоорондын кинофестиваль үнгэргэгдэхэ юм. Тэрээндэ олон гүрэнүүд хабаадаха. «Полуденный сумрак» гэжэ фильм эльгээхэмнай гэжэ Уласхоорондын бэлэдхэлэй комитедтэ Японһоо бэшээ. Энэ фильм хадаа 1956 ондо Карлово Варта болоһон уласхоорондын кинофестивалиин шанда хүртэһэн байгаа. Японско залуушуулай хуби заяан тухай хөөрэһэн энэ фильм орон дотороо эгээл һайн гэжэ тоологдодог.

Бүхэдэлхэйн залуушуулай VI фестивальда бэлэдхэл хадаа эб найрамдалай, хани барисаанай түлөө тэмсэлэй залуушуул болон студентнэрэй дунда улам үргэнөөр дэлгэржэ байһые харуулна. Жэшээнь, Англида 141 организаци фестивальда бэлэдхэлгэдэ хабаадалсана. Индидэ, Индонезидэ, Япондо, Грецидэ, Уругвайда, Цейлондо московско фестивалиин урда тээ өөһэдынгөө национальна фестивальнуудые үнгэргэжэ байна. Индиһээ 3000, Итали ба Франциһаа 2—2 мянган, Финляндиһаа 2 мянган, США-һаа 400, Норвегиһээ—600 хүбүүд, басагад Москва ерэхэнь гэжэ Уласхоорондын бэлэдхэлэй Комитедтэ мэдүүлэнхэй.

Фестиваль болотор таби гаран хоног үлөө. Июлиин 28-най үдэр Москвада, В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Центральна стадион дээрэ бүмбэрсэг дэлхэйн орон бүхэнһөө шахуу ерэһэн эдир залуушуул сугларжа, 40 гаран мянган сагаан гулубхаанууд огторгойдо дэгдэжэ, олон яһатанай хэлэн дээрэ эб найрамдал тухай юрөөлнүүд табигдан, дэлхэй суурятуулан ханхинаха юм!

Б. Дондоков.

Мэргэжэлтын ажаглалта

Олон жэлэй ногоонуудһаа ехэ ургаса хуряагдана

Ургамалнуудай шэнэ сортнуудые туршадаг Кабанскын участок адуу малаа үбһэ тэжээлээр хүсэд хангаха гэһэн партиин XX съездын шиидхэбэриие дүүргэхын зорилгоор ехэ ажал хэжэ байна.

Олон жэл ургадаг ногоонуудай хэдэ хэдэн сортнууд эндэ туршагдана. «Онохойская 6» гэжэ люцернэ ехэ ургаса үгэдэг, шэмэ ехэтэй байһаараа онсо шалгараа. Люцернэ үбһэндэ элдэб шэмэтэ зүйлнүүд: белок, витамин гэхэ мэтэ элбэг байдаг. Иимэ үбһые хурьга, тугалнуудта, илангаяа үнеэдтэ үгэхэдэ шэмэтэй һайн. Люцернэ үбһэнһөө гаргагдаһан гурил гахай, тахяанuудта хэрэгтэй. Үбһэнэй гурил эдиһэн тахяанууд авитоминоз гэжэ үбшэнгөөр үбшэлхэеэ болидог байна. Люцернын таригдаһан хүрьһэн азот гэжэ бодосуудаар баяжадаг. Эдэ бодосууд ургамалнуудай ажамидархада зайлашагүй хэрэгтэй юм.

Шэнэ сортнуудые туршадаг Кабанскын участогта һүүлшын 3 жэлэй турша соо люцернын муу бэшэ ургаса абтаа. 16 гектарта га бүриин 16 центнер, багашаг талмайнуудһаа га бүриин 60 центнер үбһэн хуряагдаа. Люцернэ үбһые залаата культуратай холижо тарихада люцернэнь диилэдэг байна.

Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз жэл бүри 200 гектар люцернэ тарихадаа Кабанскын участогайхида орходоо нэгэ бага доошо ургаса абана. Тиихэдээшье га бүриһөө дунда зэргээр 15 центнер хуряана. Люцернэ ехээр таридаг болоһонойнгоо ашаар энэ колхоз үхэр малайнгаа ашаг шэмые нилээд дээшэлүүлээ, үнеэдһээ һү ехээр һаадаг болоо. Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз люцернын үрэһые ехээр ургуулжа абадаг болонхой. Энэ колхоз үнгэрэгшэ 1956 ондо люцернын 30 центнер үрэһэ хуряагаа. Саһа ехээр ородог газарта люцернэ тарихада таатай зохид юм.

Тиимэһээ Байгал шадархи ой модотой тала газарнуудта люцерные ехээр тарибал зохистой.

«Камалинская 611» гэжэ сортын хабар таригдадаг викэ үбһэн һайн ургаса үгэдэг, тэжээлэй үнэтэ культура болоно. Энэ шэнэ сорт Красноярска хизаарай Камалинска селекционно станцида туршагдаһан юм. Шэнэ сортнуудые туршадаг Кабанскын участок 1956 ондо викэ овёс хоёрые холижо тариһан юм. Холимол эдэ культурануудһаа га бүриин 84 центнер ногоон тэжээл хуряагдаһан байгаа. Бага үбһэ үгэдэг газарнуудта иимэ культурануудые тарибал ашагтай һайн байна. Викын үрэһэн саашадаа эндэ ехээр ургуулагдадаг болохо юм.

Мүн эндэ овёс горох хоёр холигдожо таригдана.

М. Залуцкий, шэнэ сортнуудые туршадаг Кабанскын участогай агроном.

ТЕАТР

ТҮРҮҮШЫН ХҮГЖЭМТЭ КОМЕДИ

Ленинэй орденто Бурят-Монголой оперо ба баледэй театр «Моргоон абгын аашa» гэжэ гурбан акттай хүгжэмтэ комеди һаяхан харуулба. Энэ комедиин хүгжэмые композитор Бау Ямпилов, либреттыень залуу драматург, артист Абида Арсаланов зохёобо. Бурят-Монголоймнай профессиональна искусствода хүгжэмтэ комеди гэжэ үгы байһанаа мүнөө анха түрүүшынхеэ бии болобо.

Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын аша туһаар, тэдэнэй халуун анхарал доро манай Бурят-Монголой творческо худэлмэрилэгшэд —уранзохёолшод, композиторнууд, артистнууд, уранзураашад оперо, балет, хүгжэмтэ драма, комеди, драма, киносценаринуудые бэшэжэ, арад зондоо харуулһан байха юм. Тэдэнэй эгээл һайн зохёолнуудые Советскэ Союзай, мүн ахадүү арадай-демократическа республиканuудай арад зон хараһан байна. Москвада 1940 ондо болоһон бурят арадай искусствын декада ба 1950 ондо болоһон литературна вечернүүд манай национальна искусство ба литературын туйлалтануудые харуулаа һэн. Мүнөө манай искусство ба литературын хүдэлмэрилэгшэд 1959 ондо Москвада болохо декададаа бэлдэжэ байна.

«Моргоон абгын аашa» гэжэ хүгжэмтэ комедиин авторнууд советскэ бурят-монгол искусство болон литературын хүгжэлтэдэ шэнэ алхам хэбэ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Мүн энэ хүгжэмтэ шэнэ комеди манай бэлигтэй залуу уранзохёолшодой, артистнарай ургажа, мэргэжэлтэй болоҗо байһаниие харуулба. Гэбэшье, арад гэээшэ өөрынгоо искусствын, литературын худэлмэрилэгшэдэй урда шэнэ шэнэ зорилгонуудые, мүн эрилтэнүүдые үргэлжэ табижа байдаг гээшэ.

Шэнээр табигдаһан хүгжэмтэ комедиин удха тухай богонихоноор хэлэбэл иимэ байна.

Сэльгеэ Сахюуртын хойморто, шэнэ ба боро газар элдүүрилжэ байһан тракторна бригадада инженер-механик Шаралдай гэжэ залуухан хүбүүн тон һайнаар худэлмэрилжэ байгаа юм. Энэ хүбүүн колхозой барилгын бригадын бригадир Дампил үбгэнэй Нансалмаа гэжэ залуухан трактористка басаганда үнэн зүрхэнһөө дурлажа, хэтынгээ зол жаргалые олохо гэжэ шиидэнги ябана. Нансалмаашье инженер Шаралдайда баһа дурланги ха. Эдэ хоёр залуушуулай жаргалаа олоҗо, гэр бүлэ болохо гэжэ бэлдэжэ ябахада, хүнгэн ажал бэдэржэ, нютагһаа үни холо гаража, Улан-Удэ городто шэбээлжэ, бараг һайн байра байдалтай болоһон Шаралдайн абга Моргоон үбгэн гэнтэ орожо ерээд, зээ хүбүүндээ ши иихэдээ инженер хүн аад лэ, юун гэжэ колхозой хохир шорой соо худхажа ябана гээшэбши, Улан-Удэдээ түргэн бусажа, дээдэ һургуулитай, маникюрша Хандамые һамган болгожо абыш гэжэ дурадхана. Тиихэдэнь Шаралдай урдаһаань, абга намда һанаагаа бү зобо, минии дуратай басаган Нансалмаа эндэ, колхоздоо байдаг юм гэнэ. Зай, энэ бүтэхэеэ болёо гэһэн бэеэрээ, Моргоон абга муухайгаа гаргаха гэжэ бодобо.

Нэгэтэ Дампил үбгэнэйдэ ороод, танай басаган Шаралдайда хадамда гараха гэжэ дэмы түхеэрнэ, тэрэ хүбүүнтнай городто һамгатай юм гэжэ Моргоон шал худалаар хэлэнэ. Дампил үбгэн уурлаһандаа, Нансалмаагай «Эрхим трактористын» нэрэзэргэ олоҗо, аймагай хүндэлэлэй доскада гараһандань баяр хүргэхэеэ ерэһэн басагад, хүбүүдэй дунда байһан Шаралдайда дураа гутажа, ехэ сухалтайгаар арил гэжэ үлдэжэ гаргана. Зол жаргалаа олохоёо байһан Нансалмаа Шаралдай хоёр бахардаһандаа ехэ уруу дуруу болонхой, юугээшье мэдэхэеэ болёод ябана.

Энэ үедэ колхоздо ажал хүдэлмэри хэхэ дурагүй, анханай залхуу, эрэгүй эхэнэр Бүмбэр Моргоониие ехээр һонирхон, тэрээндэ хадамда гараха дуратайхан, хойноһоонь һалан һандангүй, дахан намнан гүйнэ.

Моргоон үбгэнэй тухиралтаар городто маникюршаар ажалладаг үнөөхи Хандама басаган Шаралдайе город абаашажа, гэр бүлэ болохо һанаатай гэнтэ орожо ерэбэ. Теэд Дампил үбгэнэйдэ басагад, хүбүүдэй дунда байһан Шаралдайе Хандамамнай таниxагүй байшоо. Тиимэһээ Моргоон үбгэнэй зээ хүбүүмни Хандама гэжэ басагаар һамга хэхэеэ байгаа юм гэжэ байжа хүн зондо худалаар хэлэдэгынь элирбэ. Тэрэ дары Моргоон ерэжэ, хүн зоной урда алдуу эндүүгээ, бүтэхэгүй элдэб аашa гаргаһанаа мэдэржэ, һөөргөө колхоздоо орожо, Бүмбэр эхэнэртэй ниилэхэ гэжэ шиидэнэ. Энээниеэнь хүн зон һайшааба. Мүн Дампил үбгэн Нансалмаа Шаралдай хоёрой хурим хэхые зүбшөөнэ. Хоёр хурим болохонь гэжэ мэдэхэдээ, зон баяр зугаа гаргажа, хатар наада эхилнэ. Энээгээр комеди дүүрэнэ.

Хүгжэмтэ комедиин автор А. Арсаланов колхозой тракторна бригадада хүдэлмэрилжэ байһан эрхим залуу трактористка Нансалмаае, инженер-механик Шаралдайе, мүн колхозой барилгашадай бригадын бригадир Дампил үбгэниие ниилээд һайнаар зураглан харуулһан байна. Эдэ гурбанай ажалай амжалта, мүн тэдэнэрэй һанаа сэдьхэлыень бүхы залуушуулай хэрэг шэнгеэр зүбөөр харуулагдана. Жэшээлхэдэ, зүблэлтэ засагай ашаар дээдэ һургуули дүүргэһэн аад, городто хороод, эхэнэрнүүдэй арбан хурга будажа сагаа барадаг тэрээхэн Хандама басаган залуушуулда тоогдонгүй, харин хүн зоной наада энеэдэн болоһоор дүүрэнэ. Комеди соо колхозой ажалһаа тэргэлһэн, хүнгэн ажал бэдэржэ, город ороһон Моргоон, үбшэн бэшэ аад, ажал хүдэлмэри хэхэ дурагүй Бүмбэр эхэнэр авторай хурса гүүрһанда һайса хадхуулһан байна. Энэнь комедиин идейнэ шэглэл болоно. Тиигээд бүхы образуудыень абаад харахада миин лэ һанаанһаа зохёожо орхиһон бэшэ, харин үнэхөөрөө ажабайдал дээрэһээ абтаһан байна. Хаанашье ябахада, иимэ хүнүүд үшөөл дайралдадаг. Комедиин гол нюурнуудайнь үгэ хэлэниинь хурса, дуунуудынь арадай зохёол барижа бэшэгдэһэн байна.

Залуу драматург А. Арсаланов уранһайхан, идейнэ талаараа зохид комеди бэшээ гэжэ һанагдана. Гэбэшье, автор өөрөөшье ёһотойл комеди жэншэдгүйгөөр бэшэжэрхибэб гэжэ хэлэхэгүй бэзэ. Зүгөөр хараад үзэхэдэ, комеди соо дутуу дунда зүйлнүүд бии. Комеди соо тракторна бригадын ажабайдал, хамаадагша нюурнуудайнь образууд үшөөл гүйсэд болоҗо шадаагүй. Заабол трактор сцена дээрэ ябаха бэшэ, харин хамаадагшадайнь ажабайдалһаа абажа ажал хүдэлмэриһөө үндэһэлжэ, элдэб ушар үйлэнүүдые олоор харуулаа һаа бүри һайн болохо һэн. Тиигэбэл тус комеди сюжедэйнгээ талаар дүүрэн аад лэ, хурса, эли тодо болохо байгаа.

Зүгөөр хүгжэмтэ комеди гээшэмнай хүн зониие хүхсэхэ, энеэлгэхэһээ гадна, баһа хүмүүжүүлхы гүнзэгы удхатай байха ёһотой. Комеди соо хоёр залуушуулай инаг дуран, мүн Моргооной аашань ниилээд багадаһан хэбэртэй. Теэд энээниие түрүүшынхеэ комеди бэшэһэн залуу авторнууд бодожо мэдэнэ бэзэ.

Композитор Б. Ямпилов арад зоной дундаһаа абажа, энэ комедидэ хүнэй сэдьхэл хүдэлгэхөөр ирагуу гоё, шэхэндэ аятайгаар дуулдадаг хүгжэм бэшэһэн байна. Энеэдэтэй дуунуудынь бараг һайнаар гарана. Тиигэбэшье, хүгжэмөө комедийнэ талаарнь үшөө һайжаруулхаар, оркестрын зэд инструментнүүдые зөөлэрүүлхээр гэжэ һанагдана.

Зүжэгтэ хабаадаһан артистнууд бүгэдөөрөө шахуу һайнаар наадана. Илангаяа БМАССР-эй габьяата артистка В. Д. Лыгденова (Бүмбэр), артист Д. Д. Дугаров (Моргоон) тон шадамараар наадана. Оперно артистнуудай хүгжэмтэ комедидэ наадахань ехэ хүндэ байбашье, Нансалмаагай ролиие РСФСР-эй габьяата артистка Н. К. Петрова, Шаралдайн ролиие БМАССР-эй габьяата артист А. А. Арсаланов ниилээд һайнаар наадана. Зүгөөр артист А. А. Арсаланов дуулажа байха үедөө хоёр гараа хэхэ газараа олоҗо ядана, дуу дуулахадаа олон газарта сээжэеэ үлүү ехээр урагшань түридэгынь, толгойгоо гэдэргэнь һагнайлгадагынь таарамжагүй гэжэ һанагдана. Жинрэй, юрын лэ хүбүүн шэнгеэр бэеэ барижа дуулаха байгаа.

Искусствынгаа удхашанар, үгэ хэлыень хүн зондо ойлгуулха гээшэ тон шухала. Үндэр, набтар нотонуудые бултыень гоёор татахада һайн лэ гээшэ, теэд артистнарай юуншье гэжэ дуулаһыень зал соо һуугшадай ойлгонгүй гаража ошохонь одоол бүтэхэгүй хэрэг болоно. Артистка Н. К. Петровагай дуулахань яһалашье гоё даа. Гэбэшье, «Эрбэд соохор», «Хазаартыем татуулдаг» гэһэн дуунуудайнь үгэнүүдынь һайса ойлгогдоногүй. Дуулахадаа үгэнүүдыень тодоор гаргаха мэргэжэл үшөөл бэдэрхэ хэрэгтэй бэзэ гэжэ һанагдана.

Моргоон абгын аашые бэлигтэй артист Д. Д. Дугаров тон шадамараар наадана. Ролингоо гол түхэлые ойлгожо, зорилгоёо һайса мэдэнхэй. Колхозһоо зугадажа, городто шэбээлһэн Моргоон түрэл нютагаа ерэхэдээ аягүйрхэнэ, хүн зонһоо эшэнэ. Гадна, «хара шорой соо зууралдадаг» колхознигуудай гарыеншье барихаяа жэрхэһэн хэбэртэйгээр аашална. Городто байжа, «болбосорооб» гэхэ һанаатай. Басаган зандаа үлэһэн эхэнэртэй уулзаһан үйлэ, зээ хүбүүнтэеэ уулзалга, тэрэшэлэн Дампил үбгэниие Моргооной мэхэлһэн ябадал үнэн зүрхэнһөө үнэншэмөөр харуулагдана. Гадна артист Д. Д. Дугаровай дуулаһан дуунуудынь аялгаараа гоёшье, хүнэй хэлэжэ байһан шэнги зондо ойлгосотой бшуу.

Бүмбэр эхэнэрэй ролиие БМАССР-эй габьяата артистка В. Д. Лыгденова баһал шадамараар наадана. Ажал хэхэ дурагүй, анханай залхуу аад, бэеэ гоёохо, хадамда заабол гараха ехэ хүсэлтэй эхэнэрые бэрхээр харуулна. Хорой дээгүүр гарахаяа бэрхэшээхэдэнь ёһотойл залхуу амитан байһыень элеэр ойлгонобди. Бүмбэр ажалда гараха болоходоо элдэб шалтагаан барижа, худал хуурмаг үгэ хэлэдэг, Моргоониие харахадаа хүлөө хүнгэдэдэг, тэрэ соогоо мэхэтэй, долонгир, түбэһэн хүндэ мухөөгөө үгтэдэггүй эхэнэр байна. Артисткын дуулахань яһала һайн, ойлгосотой дээрэһээ хүнэй сээжэдэ хадуугдана. Колхоздо ажал хүдэлмэри хэхэ дурагүй эхэнэрые наадалжа харуулһан сатирическэ образ зүбөөр гаргагдаа.

Колхозой дархан Дампил үбгэнэй ролиин бага байбашье, залуу артист В. Э. Бамбацыренов даруу түбшэн зантай, колхоздоо хүндэтэй, нюдэндэ уряар харагдадаг үбгэн хүнэй образ олоҗо шадаа.

Зүжэгые табигша, режиссёр Ахмед-Хан Кимов юрэнхыдөө һайн, сатирын хурса ошотой зүжэг табиһан байна. Зүжэгэй гурбадахи актда Бүмбэр Моргоон хоёрой уулзаһан сцена, мүн бусадшье үйлэнүүд һайнаар табигдаа. Тиигэбэшье, зарим талададаа олон зоной хабаадалгатай үйлэнүүд этигэмээр бэшэ, дуу, баледтэ хабаадагшад нэгэ доро гүйлдэн орожо, гаража, зүжэг табигшын заабаряар ябаһан шэнги болошоно.

Залуу уранзураашa Н. И. Манилов зүжэгые һайнаар шэмэн гоёогоо. Зүжэгэй картинануудые харахада үнэхөөр Сахюуртын голой ой модон, набша намаа соо ябаһан шэнги. Зүжэгтэ хабаадагшадай хубсаһа хунаршье тааранхай. Гэбэшье, үни сагта үмхиржэ һалаһан, найман углуутай муухан модон гэрнүүд хэды дахин харагдана. Мүнөө колхознигууд уужам, һаруул байшан гэрнүүдтэй болонхой ха юм.

Зүжэг соохи хатарнуудые БМАССР-эй габьяата артист Ц. Е. Бадмаев һонирхомоор зохёоһон байна. Тиигэбэшье энэ жанрын (комедийнэ) хатарнуудые саашадань бүри таарууханаар зохёохо бэзэ гэжэ һанагдана.

Хүгжэмтэ шэнэ комедиие, ахалагша дирижёр В. П. Карповай заабаряар, залуу дирижёр М. Л. Балдаев эгээ түрүүшынхеэ хүтэлбэрилбэ. Саашадаа мэргэжэлээ бүри нарижуулжа, энэ залуу нүхэр творческо амжалта туйлаха бэзэ гэжэ найдагдана.

Юрэнхы дээрэнь хэлэбэл, «Моргоон абгын аашa» гэжэ хүгжэмтэ шэнэ комедиие арад зон һайнаар угтаба. Гэбэшье, тэрээн соохи дутуу дундануудые театрын коллектив зайсуулжа, зүжэгөө бүри һайн болгохо ёһотой.

Д. ЛИНХОБОЕВ.

Аймагай залуушуулай фестиваль Иволгада болоҗо үнгэрбэ. Тус фестиваль дээрэ болоһон арадай наадануудта хэдэн зуугаад залуушуулһаа гадна, мүн үбгэжөөлнүүдшье хабаадаһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: сур харбаан харуулагдана. Үбгэжөөл Бальчинов харбажа, нүхэр Ендонов харбахаяа бэлдэжэ байна.

Финляндиин Коммунистическэ партиин XI съезд

Финляндиин Коммунистическэ партиин XI съезд майн 29-һөө эхилээд, июниин 2-то Хельсинкидэ дүүрэбэ.

КПСС-эй ЦК-гэй делегаци съездэдэ айлшаар ошоһон байна. КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүндэ кандидат, партиин Ленинградай обкомой нэгэдэхи секретарь Ф. Р. Козлов энэ делегациие толгойлоо. Мүн ахадүү бусад коммунистическэ болон хүдэлмэришэнэй хэдэн партиин делегацинууд съезд дээрэ байгаа.

Финляндиин коммунистическэ партиин ЦК-гэй тоосоото элидхэлые В. Песси хэбэ. Мүнөө уласхоорондын байдалые шэнжэлэн харахада, капиталистическэ оронуудай хоорондо зүрилдөө, арсалдаанууд ехэ болоо, харин социалистическэ лагериин оронуудай нэгэдэл бүри бата бэхи болобо гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ. Капиталистическэ оронуудай ажалшадай байдалай улам муудажа байхадань, харин социалистическэ лагериин оронууд улам ехэ амжалта туйлана. Коммунистическэ общество байгуулжа байгаа Советскэ Союз промышленностиин продукци бүтээлгын хэмжээнэй талаар бүхы капиталистическэ оронуудые (США-һаа бэшыень) хүсөө.

КПСС-эй XX съездын шэнжэлэн зохёоһон шухала зүйлнүүд коммунистическэ партинуудай ажал-ябуулгада ехэ удхашанартай гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ. Манай парти тогтоһон сагһаа хойшо Финлянди Советскэ Союз хоёрой хани барисаатай байхын түлөө хододоо оролдодог, байгаа, мүн оролдохошье байна. Энэ хани барисаан манай ороной саашанхи хүгжэлтэдэ ехэ туһатай.

Советскэ Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Н. С. Хрущев хоёрой Финлянди ерээд ошоходо, манай арадууд бэе бэеэ улам һайнаар ойлголсодог, мэдэдэг болохо байна. Мүн уласхоорондын талааршье энэ айлшалалга эб найрамдалые бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ туһа хүргэхэ гэжэ элидхэлшэ мэдүүлбэ.

Финляндиин экономическа байдал шэнжэлхэдээ, ажалшадай ажабайдал улам муудажа, харин томо баяшуул улам баяжажа байна гэжэ Песси хэлээ. Парти тухай, мүн хүдэлмэришэн ангиин нэгэдэл тухай асуудалда элидхэлшэ дэлгэрэнгыгээр тогтожо хэлээ. Хүдэлмэришэн ангимнай үшөөл хүсэд нэгэдээдүй. Социал-демократическа партиин хүтэлбэрилэгшэд тэдэнэй нэгэдэхэ ябадалда һаалта хэнэ гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

КПФ-гэй Центральна Комитедэй гэшүүн М. Янхунен партиин программын проект тухай элидхэл съезд дээрэ хээ. Социализмын зам гээшэ бүхы арад зоной һалбаран хүгжэлгын, демократиин эгээл зүб зам гэжэ элидхэлшэ хэлэнэ. «Социализмда орохо зам» гэжэ тусхай бүлэг проект соо бии юм.

КПСС-эй ЦК-гэй делегациие толгойлогшо Ф. Р. Козлов съезд дээрэ үгэ хэлэжэ, Финляндиин коммунистическэ партиин XI съездэдэ КПСС-эй ЦК-гэй эльгээһэн амаршалгые уншаа.

XI съездын түгэсхэлэй заседани дээрэ партиин устав абтажа, партиин хүтэлбэрилэгшэд һунгагдаа. Шэнээр һунгагдаһан КПФ-гэй ЦК-гэй Пленум болоо. Партиин генеральна секретаряар Вилле Песси, партиин түрүүлэгшээр Аймо Аалтонен һунгагдаа. Мүн ЦК-гэй Политбюро һунгагдаа.

(ТАСС).

Хитадтай худалдаа наймаа хүүлхэгүй гэһэн Америкын политика буруу һүрэжэ байна

НЬЮ-ЙОРК, июниин 2. (ТАСС). Ассошиэйтед пресс агентствын корреспондентын Ослоһоо мэдээсэһэнэй ёһоор, Англиин жэшээе даган, Норвеги Хитадтай худалдаа хэдэг болохо гэһэн шиидхэбэри абаа гэжэ Норвегиин Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын түлөөлэгшэ июниин 2-то мэдүүлээ.

ЛОНДОН, июниин 3. (ТАСС). Хитадтай ехээр худалдаа наймаа хэдэг болохо тушаа Австралиин правительство шиидхэбэри абахаар болоо гэжэ Мельбурндэ гарадаг газетэдэ толилогдоһон статья соо хэлэгдэнэ.

Мүн Австралиин бусадшье газетэнүүд Хитадтай худалдаа наймаа ехээр хэдэг болохо ёһотойбди гэжэ бэшэнэ.

Хитадай Арадай Республикын 1100 хүбүүд, басагад залуушуулай болон студентнэрэй Бүхэдэлхэйн VI фестивальда хабаадахань. Тэдэнэр мүнөө энэ ех һайндэртэ бэлэдхэжэ байна.

Хитадай залуушуул ондоо оронуудһаа ерэһэн нүхэдтөө үгэхэ дурасхаалай бэлэгүүдые ехэ оролдосотойгоор бэлэдхэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Шанхайн предприятинуудай нэгэнэйнь залуушуул торго косынкануудые хэжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Залуушуулай болон студентнэрэй бүхэдэлхэйн фестивальда Хитадай залуушуул бэлэдхэнэ

ПЕКИН. (ТАСС). Фестивалиин хүндэлэлдэ үнгэргэгдэхэ эстафетэдэ Хитадай спортсменүүд бэлэдхэжэ байна. Хитадай спортсменүүд июниин 5-да Корейн спортсменүүдтэй хилэ дээрэ уулзажа, тэдээнһээ эстафетэ абаха юм. Энэ эстафетэ июниин 13-да Пекин асарагдаха. Июниин 19-дэ Хитадай спорт нүүд тэрэнээ Монголой спорт нүүдтэ хилэ дээрэ дамжуулан хэ. Энэ эстафетые Монголой спо сменүүд орон соогуураа гарга советскэ физкультурнигуудта д жуулан үгэхэ байна.

Американецууд Урда Вьетнамда олоороо үймэнэ

ПЕКИН, июниин 1. (ТАСС). Нго Динь Дьемэй засагаархинай эрилтээр Урда Вьетнамда байдаг Франциин сэрэгэй мисси майн 31-һээ хойшо тэндэ байхаяа болибо гэжэ Синьхуа агентство мэдээсэнэ. Гэхэтэй хамта Урда Вьетнамда байдаг Америкын офицернүүдэй тоо хоёр мянга хахад хүн болоо. Холбоото Штадууд урдынхид Женевскэ хэлсээе тооногүй. Т гээд Нго Динь Дьемэй арми хинан шалгажа байха зорил олон офицернүүдые Урда Вьет эльгээнэ. Гансал апрель һар Америкын 62 офицер Урда Вьет ерээ гэжэ Вьетнамай арадай миин түлөөлэгшэд мэдээсэнэ.

Италида ехэ хүйтэн болоно

ПАРИЖ, июниин 1. (ТАСС). Франс Пресс агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, Хойто Италида бороон ехэ орожо хүйтэрөөд, ургаса тарияанда ехэ хохидол ушаруулагдаа. Гол мүрэнүүд ехээр үерлэжэ, үргэн тариалан уһанда абтаа. Асти гэжэ нютагта хүйтэнһөө болоҗо виноградай эшэн хүлдөө. Бороо ехээр орожо, ша шабха болоһон дээрэһээ Тур Генуя-Рим гэһэн түмэр зам поезднууд ябанагүй. Мүн олон ш сейнэ харгыгаар ябахын арга болонхой.

Тобшо мэдээсэлнүүд

✦ Юнайтед пресс агентствын Лондондо байдаг корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, майн 31-дэ Номгон далайдахи Рождество аралай шадар Англи ядерна буу зэбсэгые хоёрдохёо тэһэлэн туршаа.

✦ Юнайтед пресс агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Америкын Невада штадта ядерна буу зэбсэг хоёрдохёо тэһэлэн туршагдаба.

✦ Правительствода эсэргүү ябуулга хэбэ гэжэ 9 хүниие гэмнээд, Испаниин засагаархид тэдэниие түрмэдэ хаагаа гэжэ Франс пресс агентствын корреспондент Мадридһаа мэдээсэнэ. Тушаагдаһан хүнүүдэй олонхинь Испанида болоһон граждан дайнай үедэ республиканецуудай талада тэмсэһэн байгаа.

✦ Баруун Берлиндэ «Ойропа-Паласт» гэжэ концертнэ зал соо проф. А. Свешниковэй хүтэлбэри доро СССР-эй Гүрэнэй ородой академическэ хоор концерт табяа. Зал соо байһан зон советскэ артистнуудые урма баяртайгаар, халуунаар угтаһан байна.

✦ Польша Советскэ Союз хоёрой хилэ дээгүүр хүндэлэн гараһан шэнэ түмэр зам нээхэ тухай протоколдо Польшын хилын шадар байдаг Кузница городто гар табигдаа. Энэ зам баяр ёһололой оршон байдалда нээгдэжэ, Берлин—Варшава—Ленинград гэһэн түмэр замаар саг үргэлжэ ябаха арга олдобо.

✦ Туринда (Итали) Уласхоорондын медицинскэ съезд нээгдээ. Элдэб олон оронуудай 600 врач болон эрдэмтэд энэ съездэдэ хабаадана. Профессорнүүд Бакулев, Куприянов болон Ананьев гэгшэд СССР-һээ съездэдэ хабаадалсана.

✦ Синьхуа агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Урда Вьетнамай далайн-сэрэгэй флодой хоёр офицер Вьетнамай Демократическа Республика руу һайн дурааараа ороо. Урда Вьетнамда һаянай улам олошоржо байгаа американхид вьетнамайхидта дээрэлхы бүдүүлигээр хандажа, Урда Вьетнамай армиин албахаагшадай дурыень һутаана гэжэ тэдэнэр хэлэбэ. Мүн Урда Вьетнамай армиһаа олон зон бодхуултана гэжэ тэдэ хоёр офицер мэдүүлээ.

✦ Суэцкэ каналаар элдэб олон оронуудай 35—45 судна үдэр бүри гарана. Франци Израиль хоёрһоо бэшэ бүхы гүрэнүүд Суэцкэ каналаар суднануудаа гаргана гэжэ тэндэһээ мэдээсэгдэнэ. Майда каналаар 801 судна гараа. Каналаар гараһан бүхы суднанууд Египедэй захиргаанда түлэхэ ёһотой мүнгэеэ оруулна.

✦ Ливанда бүгэдэниитын забастовко үргэлжэлһөөр. Мүнөө байһан правительствые буулгажа, шэнэ правительство байгуулаад, һунгалта хэхэ гэһэн эрилтэ демонстрацида хабаадаһан Баальбек болон Хермель городуудай ажалшад июниин 1-дэ табиба гэжэ «Аш-Шарк» газетэ мэдээсэнэ. «Национальна фронтын» эрилтын хүсэд хангагдаагүйдэ забастовко болюулагдахагүй гэжэ «Национальна фронтын» хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн июниин 1-дэ мэдүүлээ.

✦ Хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, Аргентинэдэ аадар бороон үни удаан, ехээр орожо, Буэнос-Айрес город шадар болон урда нютагуудай провинцинууд уһанда абтаа. Уһанда абтаһан нютагуудһаа хэдэн мянган зон гаргагдаа. Һүүлэй 53 жэлэй туршада Аргентинэдэ иимэ ехэ аадар ороогүй юм гэжэ хэблэл тэмдэглэнэ.

✦ Окинава дээрэ байдаг томо университедэй нэгэн Рюкю Дайгаку университедэй студентнүүд мэдүүлгэ толилбо гэжэ «Асахи» газетэ мэдээсэнэ. Японой энэ аралые залан шэглүүлэгдэдэг һомонуудые табиха газар болгохо гэһэн түсэбые студентнүүд мэдүүлгэ соогоо эрид буруушаагаад, ядерна буу зэбсэг хоригдохо ёһотой гэһэн эрилтэ табяа.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ

Адрес редакции: г. Улан-Удэ ул. Ленина. 26. Телефоны редакции: редактора 46-32. зам. редактора—32-74. отв. секретаря— 27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59. пропаганды и переводов — 35-14. культуры и быта, промышленности —34-05. местной информации и писем —24-74. корректорская — 32-67. бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16

Н 00442. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 3249.